Nummer 28 — Donderdag 13 Juli 1933 — 33ste Jaargang

HET KOLONIAAL WEEKBLAD

ORGAAN DER KONINKLIJKE VEREENIGING „OOST EN WEST"

HET LIDMAATSCHAP der Vereeniging bedraagt f 5.—'s jaars (minimum) met inbegrip van kostelooze toezending van het Koloniaal Weekblad. (Voor de overzeesche gewesten en het buitenland f 6.— per jaar).

ATTENTIE.

Het Algemeen Secretariaat der Vereeniging is gevestigd te 's Gravenhage, Smidswater 10 nabij het Korte Voorhout; daaraan is verbonden een Leeskamer, toegankelijk voor de leden der Vereeniging.

WERFT LEDEN!

Een ieder, die vóór 1 Januari 1934 twee leden aanbrengt, wordt, als premie, een ex. van het prachtige Gedenkboek aan de Intern. Kolon. Tentoonstelling, Parijs 1931 gratis aangeboden.

Studie-Commissie van „Oost en West".

I. Gratis voorlichting inzake studie en/of huisvesting voor jongelieden uit Oost- en West-Indië.

II. Bij betaling van f 15,— per jaar doorloopend toezicht en/of volledige z.g. voogdijschap, omvattende o.a.:

a. afhalen van boot of trein;

b. zorg voor voorloopige en/of definitieve huisvesting;

c. volledige behartiging van studiebelangen;

d. financieel beheer.

Nadere inlichtingen bij den Eersten Gedelegeerde W. Meijer, Daguerrestraat 9, Den Haag, telefoon 336759.

Iederen Woensdag Luchtmail naar Ned.-Indië!

Eenheid en Toewijding.

Den laatsten tijd duiken geregeld min of meer ernstige berichten op over de mogelijkheid van inflatie. Het is begrijpelijk. Want zoolang niet zeer diepgaande maatregelen kunnen getroffen worden om het geheele productieproces aan te passen aan de heerschende omstandigheden in binnen- en buitenland, zal het hoogst moeilijk vallen om de goudwaarde van den gulden op peil te houden, ofschoon er op dit oogenblik alle aanleiding bestaat in die mogelijkheid te gelooven.

Terwijl het bedrijfsleven voor 50 % in elkaar is gezakt en verschrompeld, zijn de schulden en de kosten van de bedrijven en van Staats- en Landshuishouding, vrijwel gelijk gebleven.

Het is begrijpelijk, dat men onder de huidige moeilijke omstandigheden, de oplossing in allerlei richtingen zoekt en dat men o.a. ook meent door wijziging der politieke programma's en door wijziging van het bestaande stelsel, uitkomst te vinden.

De leuzen voor nationaal herstel en fascisme doen opgeld en houden de gemoederen in Indië zoowel als in Nederland bij voortduring bezig.

Men kan ervan overtuigd zijn, dat de verslapping en verwording, die we helaas in Nederland en Indië, zoo goed als in andere landen hebben kunnen constateeren, geenszins inhaerent zijn aan de beginselen waarnaar Nederland en Indië geregeerd worden. Indien deze beginselen met vaste hand worden uitgevoerd en indien deze landen met liefde, in eenheid en toewijding worden gediend, zonder eigenbelang of groepsbelang op den voorgrond te stellen, dan zullen wij ook in deze crisistijd niets te vreezen hebben.

Voor dit alles is het echter noodig, dat al onze groepen en al onze partijen beseffen dat zij, naast hun partijbelangen in de eerste plaats het Nederlandsche belang hebben te dienen. Wanneer zij dat belang laten overheerschen, dan zulen die andere, secundaire belangen vanzelf minder gewicht in de schaal leggen.

In hooge mate teekenend is wel, dat een soc.-democraat als mr. Duys, dit alles zoo helder begrepen en zoo diep doorvoeld heeft, dat hij dit als uitgangspunt heeft gebruikt voor zijn brochure, die er waarschijnlijk toe zal leiden, dat hij vandaag of morgen uit zijn partij gezet zal worden.

Al komt het in staatkundig opzicht wel op de beginselen aan waarnaar geregeerd wordt, veel meer, — schreef dezer dagen de „Deli Crt." in een hoofdartikel —, komt het aan op de toewijding en het vertrouwen der groepen en der individuen.

In Nederland zoowel als in Indië is tot voor kort weinig anders gepredikt dan de tegenstelling en de strijd der klassen en der groepen. In de politiek zoowel als in maatschappelijk opzicht heeft men zich verloren in het bestrijden van elkaar en van de Regeering.

Een gemeenschappelijk ideaal is er niet, ieder ziet het belang van zijn standpuntje uit, hoogstens voor zijn eigen groep. En dat zou niet noodig behoeven te zijn.

Nederland verbonden met Ned.-Indië en de West vormt een geheel, dat in de eeuwen van zijn gemeenschappelijke geschiedenis een ideologie vertegenwoordigt, waarvoor het de moeite waard is in de bres te treden, waaraan men zich ten vole kan overgeven, omdat het in de wereld staat voor een hoog beginsel en een ideaal van **groote schoonheid.**

Als puntje bij paaltje komt behoeven wij waarschijnlijk niet zooveel beteekenis te hechten aan de Hollandsche gescheidenheid die een uitvloeisel is van bepaalde omstandigheden. Toen in 1914 Holland in den oorlog dreigde gesleept te worden, was er even goed als elders een spontane overgave aan het gestelde doel en als de oorlog ons omvat had, dan zou men in Holland dezelfde bewijzen van toewijding hebben gezien als elders. Maar zoolang er geen dreigend gevaar is, putten we ons uit in kleine partijgeschillen, zonder de eenheid te ontdekken.

Langzamerhand is het gevaar, dat de economische crisis ons zal overstelpen, niet zoo gering meer, maar het is zoo langzaam en geleidelijk komen opzetten, dat men het gevaar feitelijk tot nu toe niet onderkend heeft, mogelijk ook niet volkomen onderkennen kan, voordat het feitelijk te laat zal zijn.

Terwijl men zich elders om de crisis en de heerschende werkloosheid groote offers heeft moeten opleggen, heeft men in Holland feitelijk nog maar steeds van den hoogen boom geleefd en op de reserves geteerd, die met steeds toenemende snelheid bezig zijn te verdwijnen.

Zonder ten aanzien van de beklagenswaardige slachtoffers te willen generaliseeren, valt het toch wel op, dat in die groepen uitsluitend veel geëischt wordt, zonder opofferingen te willen doen. Van verstrekking in natura, nu het geld gaat ontbreken, wil men bij voorbaat in die kringen niets weten. In eerste instantie blijft men denken aan het eigen standje en het eigen nietsdoen in plaats van aan het belang van het algemeen, waaruit indirect weer de arbeidsgelegenheid te voorschijn moet komen.

Nederland en Ned.-Indië, op zich zelf ieder zwak en zonder beteekenis, kunnen te zamen een sterke en groote eenheid vormen, die ook in economisch opzicht gewicht in de schaal kan leggen op de wereldmarkt.

Wanneer in beide landen de politieke geschillen meer en meer het zwijgen wordt opgelegd, dan zal het algemeen belang van dit blok. krachtig gediend kunnen worden.

Van het Kabinet-Colijn kan ook in dit opzicht veel goeds uitgaan. Mits de politieke groepen zich bereid toonen, eigen kleine belangen en geschilpunten naar den achtergrond te brengen. De tijden zijn er voldoende groot en dringend voor en te lang moet men het ook niet meer uitstellen, willen wij naar buiten een vereenigd en ongeschonden geheel kunnen toonen.

Ieder onzer heeft in eigen kring den plicht deze nationale gedachte van een vereenigd Nederland en Ned.-Indië uit te dragen en te bevorderen. Een geheel, waarin billijkheid zal bestaan voor elke groep, die mede dit alle overtreffende doel vooropstelt: één nationale eenheid, waarvoor wij het beste dat in ons is, beschikbaar willen stellen.

Boekbespreking

„Land en Volk van Nederlandsch-Indië". Handleiding ten dienste van het onderwijs, door Ph. C. A. J. Quanjer, oud-inspecteur van het onderwijs, met vele foto's. — Uitgave van W. J. Thieme en Co. Zutphen. 1933. — Prijs ingenaaid f 3.75, gebonden f 4.25.

Een uitnemend werk, dat door de wijze van uitvoering, die helder en overzichtelijk is geschied, allereerst den uitgever, W. J. Thieme en Co. te Zutphen, eert. Het is niet de eerste maal, dat deze overbekende uitgever dergelijke uitgaven lanceert, ik denk maar eens aan Hendrik van Balens: de dierenwereld van Insulinde in twee deelen, zoo van Jos. Meyboom—Italiaander: Sagen, mythen en legenden uit den Oost-Indischen Archipel, voorts van dezelfde schrijfster: Javaansche sagen, mythen en legenden en eindelijk Dr. Jan de Vries: Volksverhalen uit Oost-Indië; sprookjes en fabels. Ik hoop deze werken eens te mogen bespreken.

Kom ik tot het werk zelf: het is ten dienste van het onderwijs; ik zou het in wijde kringen, die met het onderwijs niets te maken hebben, willen aanbevelen.

Openbare leeszalen en leesbibliotheken zullen stellig goed doen dit werk ook aan te schaffen, het behoort daarin thuis, de wijze van opzet van dit boek is dusdanig, dat de lezer, die van Oost-Indië nu eens goed wat wil lezen, hier de gelegenheid krijgt om daarvan het noodige te profiteeren.

Toen ik het begon te lezen, dacht ik, wat verstaat de schrijver waarlijk de kunst, boeiend, toch kort de materie te behandelen dan de keurige foto's, die om de enkele bladzijden het boek verluchten.

In XIII hoofdstukken over 278 bladzijden verdeeld, worden daar tal van onderwerpen ten tooneele gevoerd. Na een korte inleiding, die al veel bevat, volgen in het eerste hoofdstuk: de zee, het Koninklijk Magnetisch-Metereologisch Observatorium, de fauna der zee — voor den vischliefhebber om van te smullen — de havens en reeden, de Gouvernementsmarine en gewestelijke vaartuigen, de Koninklijke Paketvaartmij., de Java—China—Japan-lijn.

Het IIde hoofdstuk brengt ons naar den bodem, grond en klimaat; het derde doet u reizen te water en in de lucht duiken; dan wordt in een volgend hoofdstuk het land en de rechten op den grond bekeken en voorts de landflora en fauna. De hoofdschotel is natuurlijk toebedacht aan het allerbelangrijkste eiland Java; men vindt er alles in, wat, naast kennis op aardrijkskundig gebied, ook op dat van geschiedenis, van ethnografie van belang is. Dan volgen de groote eilanden Sumatra, waarover een vijftig bladzijden gedaan wordt, Borneo, Celebes, de kleine Soenda-eilanden: Bali en Lombok, Timor en Onderhoorigheden, Molukken, Nieuw-Guinea, havens in de buitengewesten en eindelijk de godsdiensten om te eindigen met de Inlandsche beweging.

Op een plaats vond ik de beschrijving van een steen te Batoe Toelis bij Buitenzorg, met een opschrift in oud-Soendaansch, dat moet zijn in oud-Javaansch met Soendaschen inslag.

Het recente van het werk, het is van dit jaar, maakt, dat de gegevens van de volkstelling van 1930 daarin konden worden verwerkt, zoo krijgt men nu ook een kijk op den groei van de hoofdplaatsen van Java, ook wat zijn samenstellende deelen daarvan betreft en zoo is er meer, waarop ik gaarne zou willen wijzen, ik laat dit echter achterwege, omdat ik niet weet, waarmee te beginnen of te eindigen en bovendien zou ik vellen vol moeten schrijven en dat kan nooit de bedoeling van een boekbespreking zijn.

Bergen op Zoom, 1 Juni 1933

BLOM.

VERSLAG

over 1932 van het Tehuis voor Ned. Ind. Bedienden „Persinggahan", gevestigd te 's Gravenhage, van Boetzelaerlaan 2.

Raad van Beheer: R. Zuyderhoff, Voorzitter; Dr. G. A. Rademaker, Ondervoorzitter; G. Hennus, Penningmeester; Mevr. P. Hennus—van Peltenburg en W. J. F. Kroon, leden.

Regeeringscommissaris: O. M. Goedhart; Directeur, F. de Munnik.

Het zal zeker niet verwonderen, dat de wereldcrisis ook voor het Tehuis in menig opzicht haar invloed heeft doen gelden.

Wel is waar is het aantal baboes, dat met families naar Nederland komt, geringer dan voorheen, daartegenover staat echter dat ook de vraag naar bedienden voor de terugreis belangrijk kleiner is geworden, waardoor de baboes langer den vroeger moeten wachten op een familie voor de terugreis.

Terwijl in 1931 nog 109 bedienden (waaronder 3 mannelijke) in totaal 2788 dagen in het Tehuis logeerden, dat is gemiddeld ruim 25 dagen per bediende, werd in 1932 aan 93 bedienden (waaronder 1 mannelijke) in totaal gedurende 2824 dagen of gemiddeld ruim 30 dagen per bediende huisvesting verleend. Mitsdien is het aantal dagen, dat een bediende gemiddeld in Persinggahan woonde, in vergelijking met 1931, met 20 pct. vermeerderd en zulks niettegenstaande in 1932 de vraag naar baboes voor een tijdelijke betrekking in 's Gravenhage en omstreken — in tegenstelling met thans — nog zoo groot was, dat werkwillige baboes meestal spoedig aan een zoodanige betrekking konden worden geholpen.

Opmerking verdient het voorts, dat zoovele baboes aan het wonen in Persinggahan de voorkeur blijven schenken boven een verblijf met grootere vrijheid(!), dat enkele particulieren in Den Haag hun aanbieden.

Wat betreft het verschaffen van huisvesting, blijft Persinggahan derhalve voorzien in een behoefte, welke door de crisis zeker niet kleiner is geworden. Hetzelfde kan worden gezegd wat aangaat het verleenen zoowel van hulp, raad en arbeidsbemiddeling als van de gelegenheid tot gezellig samenzijn. De recreatiezaal was doorloopend goed bezet; het Tehuis bleef het middelpunt van feestelijke samenkomsten van de Indische bedienden.

De inkomsten van het Tehuis, dat belangeloos wordt bestuurd door een Raad van Beheer, bestaan uit een subsidie ten laste van de Indische begrooting en de vergoeding wegens huisvesting. Deze bedraagt f 1.— per dag, voor het geval de bediende voor eigen rekening in het Tehuis verblijft.

Terwijl in vorige jaren het bedrag der vergoeding wegens huisvesting vrijwel geheel werd voldaan, is in het verslagjaar ongeveer f 500 minder ontvangen dan was verschuldigd. Door een langer verblijf in het Tehuis dan voorheen, liep voor menigeen de vergoeding op, terwijl het bedrag van het handgeld voor de terugreis van f 50 tot f 25 à f 30 terugliep.

De ongunstige stand van de Indische financiën deed de Regeering besluiten het subsidie met ingang van het jaar 1933 van f 10500 te brengen op f 8450, gevende een vermindering van f 2050.

Van het subsidie moet jaarlijks worden betaald een bedrag van f 2300 aan rente en aflossing van het bedrag, dat indertijd werd opgenomen ter voldoening van de koopsom van het gebouw, waarin het Tehuis is gevestigd. Was voor de overige exploitatie tot nu toe van het subsidie beschikbaar f 8200 (f 10500 minus f 2300), thans blijft daarvan over slechts f 6150 (f 8450—f 2300), zijnde 25 pct. minder. Daarnaast dient te worden gerekend op het niet binnenkomen van een f 500 aan vergoeding voor huisvesting.

De Raad van Beheer, die steeds heeft zorggedragen voor een zuinig beheer, stond hier voor een moeilijke taak, een taak die slechts eenigzins werd verlicht door de prijsdaling van verschillende levensmiddelen.

Nadat de Raad had besloten op de tractementen van den Directeur en het overige personeel (een Inlandsche juffrouw voor de huishouding en een kokki), een korting toe te passen, ging hij van alle uitgaven na hoeveel daarop nog zou kunnen worden bezuinigd. Dit onderzoek viel, wat betreft de gewone dagelijksche uitgaven, niet mede. Daartegenover staat echter het gunstige feit, dat voorloopig geen verbeteringen van het gebouw en vernieuwingen of belangrijke aanvullingen van stoffeering, meubilair en inventaris noodig zullen zijn. Alles in het Tehuis verkeert in besten staat, doordat hiervoor in vorige jaren goed is gezorgd.

De Raad van Beheer is dan ook van meening, dat voor het geval de inkomsten niet verder mochten achteruitloopen, de uitgaven in de eerstvolgende jaren wel uit de verminderde inkomsten zullen kunnen worden gedekt, zoodat in stand zal kunnen blijven een nuttige instelling, waarvan *de werkingssfeer niet is beperkt tot 's Gravenhage en omstreken, doch waarop bij voorkomende gevallen een beroep wordt gedaan door autoriteiten en particulieren in geheel Nederland en vaak ook verre buiten de landsgrenzen, eene instelling welke niet heeft teleurgesteld de bij haar oprichting uitgesproken verwachting, dat zij in het belang van de Indische bedienden een einde zou maken aan vele misstanden.*

BEZOEKT
DE TOONKAMERS
VAN HET
GASBEDRIJF
WILLEMSTRAAT 7, DEN HAAG
KOSTELOOS ADVIES
5125

WIJNEN en GEDISTILLEERD
Fa. G. J. v. GILS
Nachtegaalstraat 58 — Tel. 12173
UTRECHT
5402

Gereserveerd voor
Schröder
Groenmarkt
Den Haag

Uit vervlogen dagen.

Uit den: Naamwyzer, Waar in vertoond worden de *Naamen en Woonplaatsen* Van haar Ed. Gr. Achtb. de Heeren *Regeerders der Stadt Amstelredam* Dezes Jaars 1760, en waarin verder is opgenomen een Naam-Boekje van de Wel. Ed. Heeren der Hoge Indische Regeringe: Gequalificeerde Personen, enz. op Batavia, als meede alle Gouverneurs Generaal zedert den Jaare 1610.

1. De Ed. Heer *Pieter Both*, van Amersfoort, uit Patria vertrokken in January en tot Bantam aangekomen 19 December 1610, gerepatrieert 1614.

2. De Ed. Heer *Gerrit Reinst*, van Amsterdam, uit Patria vertrokken den 2 Juny 1613, op Java gekomen in November 1614, in 't Fort Jaccatra overleden den 20 December 1615.

3. De Ed. Heer *Laurens Reaal*, van Amsterdam, in Rade van India op Molucco tot die qualiteit aangestelt den 19 July 1616, gerepatrieert den 5 Augustus 1619.

4. De Ed. Heer *Jan Pietersz. Coen*, van Hoorn, in Patria aangestelt den 31 October 1617, in regering getreden in Juny 1618, heeft Jaccatra verovert den 30 May 1619, geregeert als eerste Gouverneur aldaar, tot dat is gerepatrieert den 1 Februari 1623.

5. De Ed. Heer *Pieter Carpentier*, aangestelt den 1 Februari 1623, uit de regering getreden 30 September 1627, gerepatrieert den 10 November 1627.

6. De Ed. Heer *Jan Pietersz. Coen*, van Hoorn, voor de twedemaal als Gouverneur Generaal alhier gekomen den 30 September 1627, overleden den 20 September 1629.

7. De Ed. Heer *Jaques Specx*, van Dordregt, uit Patria op Batavia gekomen den 23 September 1629, heeft geregeert tot 7 September, gerepatrieert den 3 December 1632.

8. De Ed. Heer *Hendrik Brouwer*, van Amsterdam, in die qualiteit alhier gekomen, en in regering getreden 7 September 1632, gerepatrieert den 1 January 1636.

9. De Ed. Heer *Anthony van Diemen*, van Cuylenburg, daar toe in Patria aangestelt 1635, op Batavia voorgestelt den 4 January 1636, overleden 19, en begraven 22 April 1645.

10. De Ed. Heer *Cornelis van der Lyn*, van Alkmaar, het gezag opgedragen den 12 April 1645, en in Patria daar toe aangestelt den 10 October 1646, heeft geregeert tot den 7 October 1650, gerepatrieert den 20 January 1651.

11. De Ed. Heer *Carel Reiniersz*, van Amsterdam, alhier voorgestelt den 7 October 1650. Overleden den 18, begraven den 19 May 1653.

12. De Ed. Heer *Joan Maatsuyker*, van Amsterdam, geëliqeert den 18 May 1653, geauthoriseert den 8 October 1654. Overleden den 4, begraven den 7 January 1678.

13. De Ed. Heer *Ryklof van Goens*, van Embden, alhier aangestelt den 4 January 1678, gerepatrieert den 25 November 1681.

14. De Ed. Heer *Cornelis Jansz. Speelman*, van Rotterdam, aangestelt den 25 November 1681, overleden 11 en begraven den 15 Jan. 1684.

15. De Ed. Heer *Johannes Camphuys* van Haarlem, aangestelt den 11 January 1684, geauthoriseert den 7 Augustus 1685, zijn ampt neergelegt 24 September 1691. Overleden den 18 July 1695.

16. De Ed. Heer Mr. *Willem van Outhoorn*, van Amboina, aangestelt den 24 September 1691. Zijn Ampt neergelegt den 15 Augustus 1704. Overleden 27 November, en begraven 1 December 1720.

17. De Ed. Heer *Joan van Hoorn*, van Amsterdam, aangestelt den 15 Augustus 1704, gerepatrieert den 30 October 1709.

18. De Ed. Heer Mr. *Abraham van Riebeek*, van Cabo de Goede Hoop, aangestelt en op Batavia voorgestelt den 30 October 1709. Overleden 17, en begraven 20 November 1713.

19. De Ed. Heer *Christoffel van Zwoll*, van Amsterdam, aangestelt den 17 November 1713 en voorgestelt den 18 May 1714. Overleden den 12, en begraven den 16 November 1718.

20. De Ed. Heer *Henric Zwaardekroon*, van Rotterdam, aangestelt den 13 November 1718 en voorgestelt den 10 September 1720. Zijn Ampt neergelegt den 8 July 1725. Overleden den 12, en begraven den 16 Augustus 1728.

21. De Ed. Heer *Mattheus de Haan*, van Dordregt, uit Patria aangestelt den 8 July en voorgestelt den 7 Augustus 1725. Overleden den 1, en begraven den 4 Juny 1729.

22. De Ed. Heer Mr. *Diderik Durven*, van Delft, aangestelt den 1 Juny 1729 en voorgestelt den 8 December 1730, uit den Dienst ontslagen den 29 May, en gerepatrieert 25 October 1732.

23. De Ed. Heer Mr. *Dirk van Cloon*, van Batavia, in 't Vaderland aangestelt 1731, in regeering getreden 28 May, en voorgestelt den 24 July 1732, overleden den 10, en begraven den 14 Maart 1735.

24. De Ed. Heer *Abraham Patras*, van Grenoble, aangesteld den 11 Maart 1735, voorgesteld den 30 Augustus 1736, overleden den 3, en begraven den 6 May 1737.

25. De Ed. Heer *Adriaan Valkenier*, van Amsterdam, aangestelt den 3 May, en voorgestelt den 28 September 1737, na Patria 6 Nov. 1741.

26. De Ed. Heer *Gustaaf Willem Baron van Imhoff*, van Lier in Nederland, aangestelt den 2 December 1740, na Nederland vertrokken 12 Januari 1741.

28. De Ed. Heer *Gustaaf Willem Baron van* Frederikstadt, tot Generaal aangestelt den 6 Nov. 1741, ontslagen den 28 May 1743, overl. den 19 en begraven den 23 Maart 1748.

28. De Ed. Heer *Gustaaf Willem Bacon van Imhoff*, van Lier, hebbende het Generalaat in Patria geaccepteerd 13 December 1741. Bij haar Hoog Mog. geauthoriseert 26 April 1742. Aldaar gearriveert, ingehaalt en voorgestelt den 28 May 1743. Door haar Hoog Mog. tot Generaal over de Infanterye van den Staat aangesteld den 22 Maart 1748. Overl. den 1, en begraven den 5 November 1750.

29. De Ed. Heer *Jacob Mossel*, van Enkhuyzen, aangestelt den 1 Nov. 1750, voorgestelt den 24 July 1752. Door Haar Hoog Mogende tot Generaal over de Infanterye van den Staat aangestelt, den 25 April 1754.

Uit het dagboek van een Rimboe-huisvrouw.

Kokkie.

Onze Kokkie is een tragi-komische figuur. Mager, spichtig, verre van jong, door moeder Natuur, wat schoonheid betreft, zeer misdeeld, heeft ze een onverwoestbaar opgewekt humeur, wat ik in mijn bedienden wel het allermeest waardeer.

Bovendien is Kokkie zelf volstrekt niet doordrongen van die misdeeldheid, integendeel ze vindt zichzelf bijzonder aantrekkelijk en als men afgaat op het aantal echtgenooten, dat Kokkie gehad heeft, dan zou men tot de conclusie komen, dat althans op het gebied van smaak „East is East and West is West, enz."

Toen Kokkie ongeveer een paar jaar geleden in mijn dienst kwam, in Java voor me gehuurd, door een vriendelijke kampgenoote, die met binnenlandsch verlof voor 6 weken in Batavia zat, vreesde ik, dat ook zij, evenals haar diverse voorgangsters zóó ontsteld zou zijn over onze negorij, dat ze reeds na enkele dagen haar voorbeeld zou volgen en met de noorderzon zou verdwijnen. Maar ik had buiten Kokkie's optimisme gerekend. Zoo'n klein rimboeplaatsje was juist heel goed, dan kon ze misschien eens wat sparen: ze was zoo koopziek, en het koele bergklimaat was heerlijk na de hitte van Batavia en zelfs ons eenzaam huis op den berg vermocht haar niet te ontmoedigen. Ze had wel erge spierpijn van de ongewone klimmerij, maar dat zou vast wel wennen. Ik zegende den hemel en mevrouw Wierstra voor een dergelijk pronkjuweel. 't Eenige wat me minder beviel was haar onvermoeide sirih [1]) kauwerij. Op welk uur van den dag dat ik haar ook zag: steeds was ze voorzien van een enorme sirih pruim, die er het hare toe bijdroeg kokkie's uiterlijke bekoorlijkheden tot een minimum te beperken.

Mijn oorspronkelijk plan, om Kokkie in overweging te geven, zich dit genot althans onder het koken, te ontzeggen, gaf ik bijtijds op, naar aanleiding van een der vele verhalen, die Kokkie mij reeds den eersten dag omtrent haar vroegere Njonja's opdischte, waarbij ze o.m. vertelde, dat een mevrouw haar het sirihpruimen had verboden, waarna ze onmiddellijk haar ontslag had genomen. Bij een dergelijk veeleischende, pietluttige Njonja wenschte ze niet te dienen. Alles wilde ze voor haar mevrouwen doen, maar haar sirihpruim moest men met rust laten.

Enfin, voor een Kokkie met zooveel goede kwaliteiten, heeft men in een negorij als de onze graag een concessie over. Dus zweeg ik.

Met Kokkie's babbelzucht is het anders treurig gesteld.

Van de chronique scandaleuze van al haar vroegere mevrouwen kon ik binnen een week volkomen op de hoogte zijn, als ik niet al heel gauw geleerd had met een of ander foefje haar woordenstroom te ontloopen, of, als dit geheel onmogelijk bleek, niet tot me te laten doordringen en luk raak af en toe een: Ja, betoel [2]) er tusschen te gooien, wat een volkomen toereikend aandeel mijnerzijds in onze conversatie bleek te zijn.

Eén onderwerp is er, waar Kokkie het liefst over spreekt en waar ik altijd met de grootste belangstelling naar luister; dat is haar jong-

MAAS HOTEL - ROTTERDAM
BOOMPJES 19. Tel. 27191-27192
80 geheel gerestaureerde kamers.
26 badkamers. Billardzaal.
Schitterend uitzicht op de Maas.
Gerenommeerde rijsttafel
Speciale reducties voor langer verblijf.
Matige prijzen. 5201
Directie: M. A. E. FICKARTZ.

ste kindje, Endoen, een meisje van een jaar of 3, dat ze in Batavia bij haar familie heeft achtergelaten.

Kokkie heeft veel kinderen en zelfs al eenige tjoetjoengs [3]), maar aan dat jongste dochtertje is ze erg gehecht.

— Waarom heb je haar toch niet meegenomen, Kie?, vraag ik haar. — We hebben plaats genoeg en ze had zoo aardig met de sinjo kunnen spelen.

— Ja, 'mevrouw, maar mijn zuster vond het niet goed, dat ik haar zoover weg bracht.

Kokkie's argument getuigt duidelijk van de merkwaardige overtuiging van een Inlander, dat de naaste bloedverwanten evenveel recht op een kind hebben als de moeder. En Kokkie's luchtig kinderlijke aard blijkt uit haar tweede argument: — En het is ook veel makkelijker voor mij, Nja, anders had ik hier ook niet zoo gauw weer kunnen trouwen.

Want Amat, onze huisjongen, zeer bekoord door Kokkie's persoonlijkheid en voortreffelijke kookkunst, gaf mij reeds twee dagen na haar aankomst, den wensch te kennen met haar in den echt te worden vereenigd, een besluit, waaraan ik met veel plezier mijn toestemming gaf.

Ik denk aan Janneman en hoe ik me gevoelen zou, als ik van mijn kleinen zoon gescheiden zou worden....

Vandaag is het postdag. Bij het stapeltje brieven, dat Ali thuis brengt, is er ook een voor Kokkie.

— Kokkie, Kie!, roep ik, — kom eens hier, er is een brief voor je gekomen. Kokkie komt op een drafje aangerend, kinderlijk verheugd en toch een beetje angstig.

— Wat staat er in, Nja?

— Ik weet het niet, Kie, zal ik hem maar open maken?

— Natuurlijk mevrouw, ik kan hem immers toch niet zelf lezen.

Ik scheur den brief open en begin moeizaam de onontwarbare hanepooten van den uiterst slecht gestelden brief zonder komma's, punten of hoofdletters te ontcijferen. De evenwel niet ontbrekende buitensporige beleefdheidsphrasen, die haast de helft van den brief uitmaken, bemoeilijken de lezing nog meer.

Eindelijk komen we aan de feiten en ik lees:

— Pa Kromah heeft zijn huis verkocht, de dochter van Si Abang is getrouwd, we hadden een prettig Nieuwjaar en Endoen is gestorven....

Voor het nog tot me doorgedrongen is, wat een afschuwelijke contrasten deze hartelooze stijl me in één adem in den mond gegeven heeft en wat voor vreeselijk bericht ik arme Kokkie, zonder de minste voorbereiding argeloos heb overgebracht, zinkt ze dof kreunend op den grond voor mijn voeten in elkaar.

— Ach Kie, arme Kie, wat vreeselijk!

Haar hoekige schouders schokken van het snikken.

— Endóén! Endóén!!, jammert ze.

Met zachten dwang breng ik haar naar haar kamertje en ga een glas ijswater voor haar halen.

Als ik ermee terug kom, ligt ze op de balehbaleh met haar hoofd in de bantal. In haar eene knokkige, bruine hand houdt ze een armelijk portretje geklemd van een mollig meisje van een jaar of drie. Hier is geen troost mogelijk......

Voorzichtig neem ik het kiekje uit haar hand: — Kie, zeg ik schor, — geef mij dat kiekje, ik zal het aan den Japanner geven om er een vergrooting van te maken. Zóó groot wel. Dat krijg je van mij, hoor!

— O, mevrouw dank u, dank u duizendmaal.

Een paar dagen later komt de vergrooting, werkelijk goed geslaagd. Ik haast me naar Kokkie, die, nog wat stil, maar overigens hetzelfde, weer in de keuken aan het boonen afhalen is.

— Kokkie, hier heb ik dat, wat ik je laatst beloofde, bereid ik haar voorzichtig op het bijna levensgroot kinderkopje, dat ze zien zal, voor.

Maar Kokkie draait zich bruusk om.

— Nja, u bent èrg goed voor Kokkie en Njonja moet niet boos zijn, maar ik wil het maar liever niet hebben en het kleine portret óók niet meer.

Toean Allah heeft het zeker zoo gewild en nu wil ik er maar heelemaal niet meer aan denken. Waarom zal ik me verdrietig maken over iets, waar toch niets meer aan te doen is?

Twee weken later zit ik mijn schrijftafel op te ruimen en vind ik in de la twee kieken: één groot en één klein van een Inlandsch kindje: 'n mollig, bruin gezichtje, met groote, verbaasde, donkere kijkers.

Op het achtererf hoor ik Kokkie tegen Baboe roepen: — Ajo Boe, maak voort met je werk, dan kunnen we naar den passar, om een nieuwe sarong te koopen!

Kokkie heeft geen geld voor een nieuwe sarong, dat weet ik, maar dat komt ze zeker zoo dadelijk wel van me leenen.

't Is morgen hari besar en dan willen ze toch graag netjes zijn....

---

[1]) bladeren, die de Inlandsche vrouw kauwt als delicatesse.

[2]) ja, dat is zoo.

[3]) kleinkinderen.

VICTORIA-WATER
OBERLAHNSTEIN
NATUURLIJK BRONWATER
IN SMAAK EN KWALITEIT ONOVERTROFFEN
NEDERLANDSCHE MIJ.
Opgericht 1887
1855

De Radja van Rokan over den orang letjo.

Een Maleisch zelfbestuurshoofd uit de binnenlanden van Sumatra vertelt van het geheimzinnige wezen, dat door de wetenschap als aap is gedetermineerd en door de inheemsche bevolking voor een menschelijk wezen werd gehouden.

In het Rokan-gebied, in het hart van MiddenSumatra, heeft zich, nog niet zoo heel lang geleden, de tragi-comedie afgespeeld, welke een tijdlang in de aandacht van de geheele beschaafde wereld stond: de jacht op het geheimzinnige wezen, waarvan vele geloofden, dat het „op de grens stond tusschen mensch en dier". Men herinnert zich dat een skelet van een „jong exemplaar" van dit wezen door de bevolking aan ons bestuur geleverd werd en bij wetenschappelijk onderzoek van een onbekende aapsoort afkomstig bleek te zijn.

De Radja van Rokan heeft in het geval een passief-bemiddelende rol gespeeld. Door hem vooral is het geweest, dat het Europeesche bestuur kennis kreeg van de wonderverhalen, die er in het binnenland omtrent het geheimzinnige boschwezen de ronde deden. Hij heeft nu onlangs — een heele reis voor dezen potentaat van 't binnenland — te Fort-de-Kock in de Padangsche Bovenlanden op de Westkust van Sumatra zijn neven opgezocht, die daar onderricht genieten op de Hollandsch-Inlandsche School en een vertegenwoordiger van de te Padang verschijnende Sumatra-Bode heeft de gelegenheid te baat genomen om den radja aan 't praten te krijgen over het orang letjo-geval.

De radja deelde mede, dat er wel degelijk een wezen bestaat, als door de bevolking onder den naam van orang letjo wordt beschreven. Of dit een aap- of menschsoort is, laat de radja aan de geleerden ter beoordeeling over. Ik was eens, zoo vertelde hij, met eenige van mijn onderdanen diep in het oerwoud om een doorsteek te maken naar de grenzen van mijn gebied, toen wij na eenige dagen loopens de heuvels bereikten. Ik liep of liever klom voorop en werkte mij door takken en boomwortels naar boven, toen ik vrij plotseling het uitzicht had over een afgeplatten heuveltop, boven welks rand ik net uit kon kijken. Het viel mij onmiddellijk op, dat die kleine hoogvlakte er zoo bijzonder opgeredderd uitzag, n.l. geheel schoongemaakt en ontdaan van bladeren en onkruid. Plotseling hoorde ik geluiden als van menschen, die met hoog stemgeluid Chineesch spraken en ik zag weldra een vijftal wezens voor mij, welke ik aanvankelijk hield voor naakt-loopende kinderen van omstreeks 12 jaar. Onbehaard als menschen,

A. de Liefde - Opticien
voorheen 10 jaar bij de firma A. W. Heijnen
JAVASTRAAT 19, DEN HAAG
Telefoon 114051 Giro 163326 5227
Brillen en Pince-nez's
op voorschrift van H. H. Doctoren. Electrische slijperij. Face a mains, étui's, loupen, leesglazen, reis- en tooneelkijkers, barometers en thermometers
Specialiteit: repareeren van antieke barometers en schoonmaken van prismakijkers. Luxe optiek

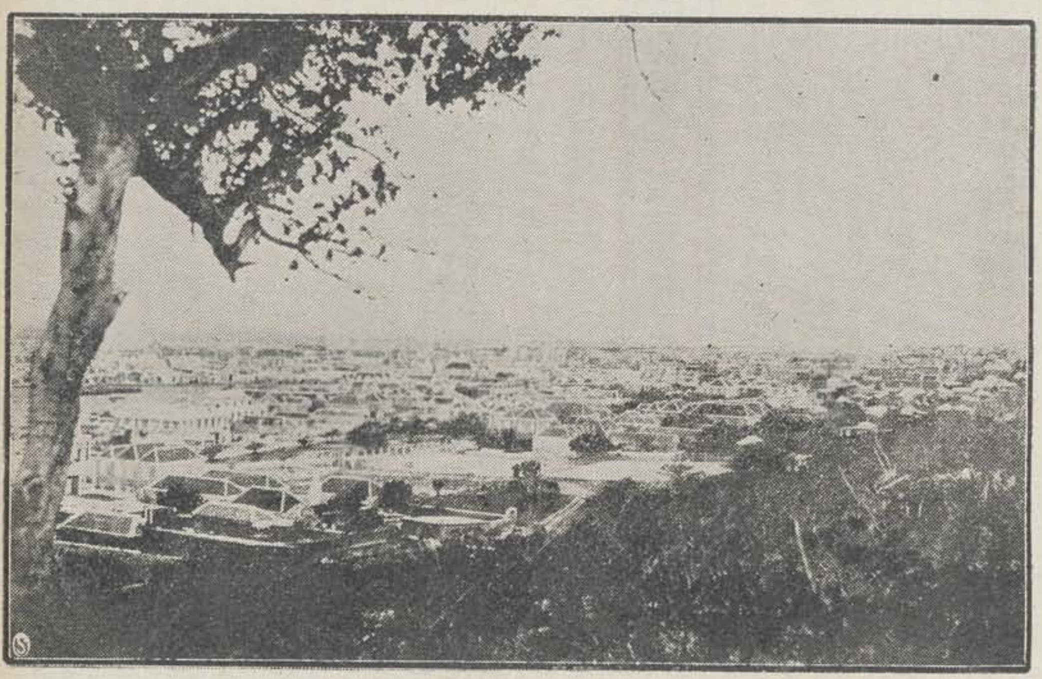
Café-Restaurant
„HET HOF VAN BERLIJN"
Papenstraat 32, Den Haag - Tel. 1-1-1-7-1-3 — 1-1-0-8-0-8
Zalen voor Partijen en Feesten disponibel.
Het Café-Restaurant voor gedistingeerd publiek
Aanbevelend,
5287 HENK SLOENHEK

GEMEUBILEERDE LANDHUISJES TE HUUR
op de Veluwe, temidden BOSCH en HEIDE
in voor- en najaar speciaal voordeelige prijzen. Te bevragen bij 5059
Landgoed Refugium, Elspeet. Tel. 3

Paedologisch Instituut
Valeriusplein 11
AMSTERDAM
INRICHTING VOOR OBSERVATIE VAN MOEILIJKE EN ACHTERLIJKE JONGENS
Geeft na 4—8 weken observatie paedagogisch advies aan ouders en voogden omtrent geplaatste pupillen
Directeur: Prof. Dr. J. WATERINK
Medisch adviseur: Prof. Dr. L. v. d. HORST
Verpleeggeld ƒ 3,50—ƒ 4,50 per dag 5101

Leden van Oost en West!
Uw aangewezen adres is:
Electrische
Wasch- en Strijkinrichting
E. DE KONING 5272
Floris Heermalestraat 22 — UTRECHT
Postrekening 111296

KIEKJES UIT DE WEST

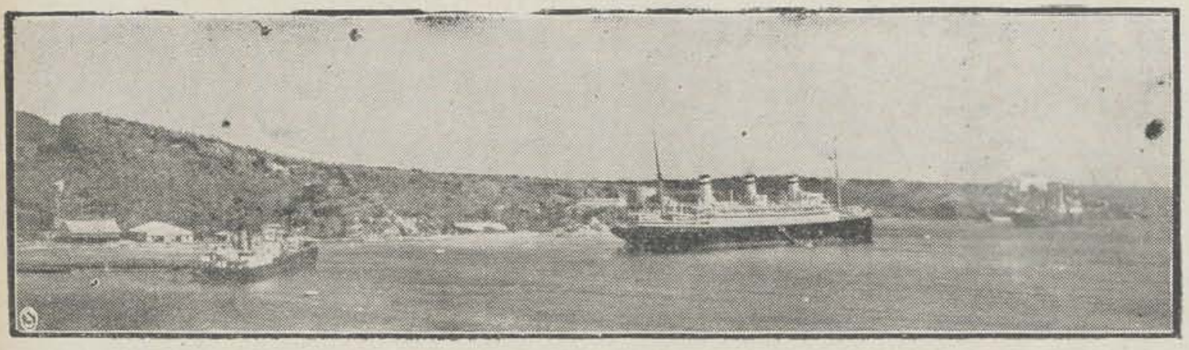
Panorama van Willemstad.

Curaçao. — Willemstad. Breedestraat (van de Koningin Emmabrug).

Curaçao. — Uitrukken der mariniers. Sedert 1930 wordt de garnizoensdienst op Curaçao verricht door een compagnie mariniers, gelegerd in het Waterfort, waarin de in 1858 gebouwde kazerne Willem III.

Curaçao. — Bunkeretablissement der Curaçaosche Petroleum-Industrie Mij. in de Carácasbaai, aan de Zuidkust van het eiland.

bruin van kleur tot rose op het zitvlak en den binnenkant der handen. Hun gang was volstrekt niet waggelend, zooals die van rechtopgaande apen. Wel meen ik te hebben opgemerkt, dat hun armen in verhouding iets langer waren dan die van een mensch en ook leek mij de groote teen iets langer. Ze hadden half-lang, zwart kroeshaar, een iets teruggetrokken kin, een ietwat wijkend voorhoofd en een duidelijken neus. Toen één der orang letjo's (want het was mij duidelijk dat ik hier deze besproken wezens voor mij had) mij gewaar werd, riep hij iets met hooge stem en ik zag thans zeven wezens wegvluchten. Ik was te vermoeid om hen na te zetten en dit zou toch vruchteloos zijn geweest, daar zij zeer vlug tegen steile rotswanden op kunnen klauteren, waar onze voeten geen steun vinden. Op de plaats, waar de orang letjo's vertoefd hadden, vond ik jonge uitspruitsels van planten en resten van zoutwater schelpdieren; dit klopte ook met wat eenige mijner onderdanen mij verteld hadden, die eveneens de orang letjo hadden gadegeslagen. De orang letjo wordt n.l. aan den bovenloop van de bergriviertjes aangetroffen, leeft daar o.a. van garnalen en schelpdieren.

Een getah-zoeker — vervolgde de radja — vertelde mij eens, dat hij aan een riviertje een letjo-moeder zag, die in haar linkerarm een jong droeg en met haar rechter arm een vrij zwaren boomstam uit het water oplichtte en op haar knie legde. Wel een bewijs dat de letjo ondanks zijn tengeren bouw niettemin over de noodige spierkracht beschikt. Vervolgens haalde zij met haar vrij gekomen rechterhand de schelpjes en andere waterdieren van den stam af en voederde daarmede haar kind.

Dat de letjo sterk is, daarvan kan een zekere Amat uit Rokan meepraten. Deze man was vrijgesteld van heerendiensten, omdat hij een misvormde rechterhand had. Deze had hij aan een orang letjo te danken, die hij met behulp van rijst in een geïmproviseerden val had gelokt en welken hij het ontvluchten had willen beletten.

De radja van Rokan is dus zeker van het bestaan van den orang letjo. Hij noemde nog eenige namen van lieden, die eveneens de orang letjo in het bergland hadden waargenomen. Verwarring met den mawas (orang oetan) is uitgesloten, daar die diersoort een ruige beharing heeft en een oer-sterken bouw.

Men vroeg den radja: „Maar wat te denken van het onlangs te Buitenzorg ingestelde wetenschappelijke onderzoek op de skeletdeelen en huidresten, welke van een orang letjo afkomstig heeten te zijn, maar welke ten onrechte van een aapsoort afkomstig waren?" Ik geloof niet, antwoordde de radja, dat hier opzettelijke misleiding heeft plaats gehad door den staart van het skelet af te kappen, de huid te scheren, den neus uit te stulpen, de tanden te vijlen en wat nog meer zou zijn vervalscht. De lieden, die het letjo-jong vingen ken ik persoonlijk als betrouwbare, zeer eenvoudige lieden, afkomstig uit de afgelegen boschkampoeng Nibawang in het Rokangebied. Een scheermes om een apenhuid zoodanig te scheren, dat dit op het eerste gezicht niet onmiddellijk opvalt, is in Tibawang niet te vinden. Het geheele geval komt mij werkelijk onverklaarbaar voor, hoewel ik mij desnoods kan vereenigen met het eindoordeel: „een onbekende aapsoort".

Tot zoover het Maleische hoofd.

Men behoeft er overigens niet aan te twijfelen, dat de bevolking, den westerschen geleerden ten spijt, er het hare van blijft denken.

En waarschijnlijk de radja ook.

Kunst, Kunstnijverheid en Huisvlijt

Levenskunst.

In deze rubriek is reeds eerder de wijze, waarop het leven door ieder individu in het bijzonder wordt opgevat en ten uitvoer gebracht, gerangschikt onder de *Kunsten* — met een groote *K*. — Want moet niet deze *kunst* als de voornaamste beschouwd worden, daar immers juist ons *Leven* het begin van alles is.....

In dit verband trof ons een uitlating van den Indische filoseef *Krishnamurti*, naar aanleiding van de toespraken, welke hij dezen maand in het Sterkamp van Ommen zal houden:

„Wat ik naar voren breng, is de uitkomst van mijn eigen ervaring. Zooals een rivier zich een weg moet banen naar de zee, zoo moet de individueele mensch zich een weg banen naar de werkelijkheid. De uiteindelijke werkelijkheid kan niet tot hem komen; door zijn eigen krachtsinspanning moet hij haar ontdekken, door onafgebroken strijd, door zijn aandacht voortdurend te bepalen op hetgeen van wezenlijk belang is. De werkelijkheid, waarvan ik spreek, is een, die verborgen ligt in ieders hart, en die ik voor mij ontdekt heb, en waarnaar ik leef. Het is in het licht *daarvan*, dat gij kritiek moet uitoefenen. Wat gij moet beslissen is, of hetgeen ik zeg eenige waarde heeft in het leven, het leven met zijn dagelijksche bezigheid".

Ontegenzeggelijk streven wij er allen naar om ons leven zoo mooi mogelijk te doen zijn, niet alleen voor onszelf, maar ten bate der geheele menschheid. Vooral de tegenwoordige jeugd voelt sterk dezen drang in zich en gelukkig wordt haar daarbij door vele ouderen, met levenservaring, de behulpzame hand geboden. Niet alleen de Jeugd-vereenigingen, maar in de eerste plaats het huisgezin en de school, naast instellingen van kunst en ander maatschappelijk nut, kunnen daartoe veel bijdragen.

Wij willen hier nog eens in het bijzonder de aandacht vestigen op de te 's-Gravenhage, Westeinde 46, sinds tien jaren gevestigde

Koloniale School voor Meisjes en Vrouwen.

die reeds honderdtallen van jonge vrouwen heeft geholpen om van haar dikwijls moeilijke leven in de tropen, iets heel moois en nuttigs te maken, niet alleen voor haar eigen gezin en omgeving, maar voor de menschenmaatschappij in het algemeen, zoowel in het Westen als in het Oosten, door te trachten haar, in een cursus van drie maanden, zooveel mogelijk wetenschap, kunde en inzicht bij te brengen van al het voor haar vreemde, dat haar in haar nieuwe omgeving en werkkring wacht, opdat zij er zich thuis en op haar gemak zal voelen, zoodat zij van haar levenskunst en -geluk, aan anderen kan mededeelen. Een schat van brieven van oud-leerlingen getuigt hoe goed de deskundige en toegewijde leeraren en leeraressen dezer school, in het belang van Indië en Nederland beide, daarin zijn geslaagd.

Maar om dit doel te kunnen bereiken, moet aan het bestuur der school de gelegenheid daartoe worden geschonken. Helaas zijn echter door de crisis-omstandigheden niet alleen de geldelijke middelen in den vorm van lidmaatschappen en subsidies aanmerkelijk geslonken, doch ook het aantal leerlingen, daar in de laatste tijden minder vrouwen naar Indië gaan, niet alleen, maar zij, die gaan, dikwijls uit verkeerd begrepen zuinigheid, opzien tegen de toch zeer billijke cursuskosten van negentig gulden, waaronder begrepen zijn een paar nuttige excursies ter bezichtiging van mailbooten en Indische musea.

Door het bestuur werd dezer dagen de pers samengeroepen voor een ernstige conferentie, waarin de tegenwoordige omstandigheden der school werden besproken. In alle groote bladen zijn dan ook opwekkende artikelen verschenen, om dit werk te steunen en wij meenden, dat ons *Koloniaal Weekblad* en de Vereeniging „Oost en West", hierin niet achter mochten blijven.

Een der bladen schreef o.m.:

„Over het nut der School kunnen wij kort zijn en verwijzen naar het archief en de jaarverslagen, waarin zoo vele jonge vrouwtjes vertellen van het ontzaggelijk practisch nut, dat het geleerde in Indië voor hen opleverde. Hoe veel zij konden besparen, hoe veel gemakkelijker hun de aanpassing aan de Indische maatschappij viel, hoe menigeen ook het slagen van het huwelijksleven in de zoo geheel vreemde omgeving aan de lessen van de school dank wijdt.

Uit eigen ervaring kunnen wij deze dingen bevestigen. Het op deze school voorvoorbereide vrouwtje heeft onnoemelijk veel voor op de collegiinne, die van het onderwijs verstoken bleef.

Daarom herhalen wij met volle overtuiging de waarschuwing van het bestuur en wij voegen er den hartgrondigen raad bij: Help nu onze Koloniale School, stel niet uit, ouders zendt leerlingen, vrienden zendt geld.

Het gironummer van den Penningmeester is: *116266.*

Dat ook *„Boeatan"* gerekend mag worden onder de instellingen, welke de Westerlingen en de Nederlandsche jeugd in het bijzonder, helpen wil in de beoefening der *Levenskunst*, weten de lezers van ons blad.

Het kan echter niet genoeg herhaald worden: Steunt het werk, de pogingen om door waardeering der Indische kunsthandwerken, de ware broederschap tusschen Oost en West te bevorderen en bezoekt trouw de tentoonstellingen van Kunstnijverheid, welke gehouden worden in de mooi nieuwe Toonkamers, Kneuterdijk 18a, te 's-Gravenhage.

Van het eiland Bali is een pracht-collectie onderweg hierheen. De aanstaande expositie belooft bijzonder aantrekkelijk te worden.

Persoverzicht uit de Indische Bladen en Tijdschr.

I. Uit de Europeesche Pers.

Interkoloniale samenwerking.

Op de vergadering van de koloniale commissie der Internationale parlementaire handelsconferentie, gehouden in 1932 te Ostende, is een rapport behandeld over *internationale samenwerking* vooral tegen het optreden van communisten in het Oosten. Den 19den April j.l. heeft mr. Fock in de Eerste Kamer er op aangedrongen de Ned.-Indische Regeering op te dragen, de voorstellen te doen bestudeeren, ten einde te overwegen of men in Indië aan die voorstellen uitvoering zal kunnen geven *(De Loc.* 6/6, blz. 4 „Int. samenwerking"). Het rapport van den oud-resident *A. J. W. Harloff* is thans verschenen. De schrijver schildert *o.m.* de beteekenis van het communisme als gevaar voor een onbelemmerde ontwikkeling der koloniale gebieden tot zelfstandigheid. „Het Westen" zal in staat zijn de in het duister wroetende, infernale machten van Moskou tot on-

vruchtbaarheid te doemen, indien maar alle koloniale regeeringen in het Oosten gezamenlijk front maken tegen den gemeenschappelijken aartsvijand en in een goed georganiseerde aaneensluiting hun kracht zoeken. Voor zulk een interkoloniale samenwerking ware op te richten *een Centrale inlichtingendienst*, b.v. te Singapore, welks voornaamste taak zou moeten zijn het planten van zijn vertrouwensagenten in de voornaamste centrales van de communistisch-revolutionnaire actie. In de eerste plaats dus te Berlijn, zoo mogelijk ook te Moskou en Leningrad; in ieder geval te Kanton, Shanghai en de verschillende andere plaatsen in de Sovjet-republieken en in China, waar de belangrijkste haarden gevestigd zijn, vanwaar uit de communistische actie tegen de koloniale gebieden in het Oosten wordt gevoerd. Doel moet zijn belangrijke inlichtingen en gegevens ten spoedigste ter kennis van de betrokken koloniale regeeringen te brengen, opdat deze tijdig afweermaatregelen kunnen nemen tegen dreigend gevaar of tot repressie kunnen overgaan van reeds ingezette communistische actie. Van het allerhoogste belang is het, dat Japan bij deze samenwerking betrokken worde, omdat dit land — met Siam — de eenige mogendheid in het Oosten is, die, met opzicht tot de bestrijding van het bolsjewisme, aan de zijde staat van de Westersche regeeringen. Het is Japan, dat op dit oogenblik het machtigste tegenwicht vormt tegen den destructieven invloed van Moskou op China.

Internationale en Oostersche vraagstukken vinden wij behandeld o.a. in het *Soer. Hbl.* (30/5 t/m. 3/6, Correspondenties).

Autarkie. Zuid-Afrika en Ned.-Indië.

De heer B. Buitendijk sprak op de vergadering der Vad. Club te Djocja over „Autarkie" (*Soer. Hbl.* 31/5, 4de bl.). *Autarkie* ligt *z.i.* in de lijn der economische ontwikkeling. In het begin der 19de eeuw was een sterk onderscheid te maken tuschen landbouw- en industriestaten. De landbouwstaten bouwden echter een eigen industrie op, zoodat de industriestaten genoodzaakt werden hun eigen landbouw tot ontwikkeling te brengen, daar zij met hun surplus aan industrieproducten geen landbouwproducten meer konden betalen. Daarom is *een internationale goederenruil*, zooals wij dien vroeger gekend hebben, nu niet meer mogelijk en het streven om daarnaar terug te keeren nutteloos. In ongeveer dezelfde positie bevinden wij ons *in Ned.-Indië*. Aan onze suiker bestaat steeds minder behoefte en de export daarvan moet verminderen, waardoor ook de import achteruit zal loopen. Wenschen wij nu van de vroeger geïmporteerde artikelen geen afstand te doen dan zullen wij ze zelf moeten vervaardigen. Daarom is autarkie noodzakelijk, en dat komt *voor Ned.-Indië* neer op *industrialisatie*. De afsluiting van een productiegebied behoeft niet absoluut te zijn; ook behoeven de productiegebieden niet volgens landsgrenzen te worden bepaald, maar kunnen landen, die op economisch gebied elkaar aanvullen, zeer goed samengaan. De economie van den overvloed is alleen toe te passen binnen de grenzen van een afgesloten productiegebied.

Dr. Mansvelt zette in een persgesprek in Zuid-Afrikaansche bladen het doel van *zijn bezoek in Zuid-Afrika* uiteen (*De Java-Bode*, 6/6 „Zuid-Afrika en Ned.-Indië"). Dr. Mansvelt zeide o.a., dat *Ned.-Indië* dient te worden beschouwd als het middelpunt van een groot gebied, waarvan ook *Australië*, *Malakka*, *China* en *Japan* deel uitmaken. De handel van *Zuid-Afrika* met dit gebied zou zeer goed over Java kunnen geschieden, daar geregelde scheepvaartdiensten Zuid-Afrika met Java verbinden. Het ligt in de bedoeling der Ned.-Indische Regeering te onderzoeken voor welke goederen in Zuid-Afrika een markt kan worden gevonden en hoe de handel kan worden uitgebreid. Dr. Mansvelt gaf uiting aan de hoop, dat Zuid-Afrika zijnerzijds zou onderzoeken voor welke goederen daar geproduceerd een afzetgebied in Ned.-Indië kan worden geschapen. Ned.-Indië vormt een groot afzetgebied; de Inlandsche bevolking is talrijk en neemt meer en meer de Europeesche levensgewoonten aan. Australië is reeds een voorbeeld van een land, dat groote bedrijvigheid ontwikkelt op het Ned.-Indische afzetgebied. Ten slotte vestigde Dr. Mansvelt de aandacht op de ontwikkeling van het *reizigersverkeer*.

In aansluiting hierop vermeldde het dagblad „Cape Argus" eenige bijzonderheden over *de theemarkt in Zuid-Afrika*. Zuid-Afrika is thans een van de grootste verbruikslanden ter wereld (12 millioen lbs. per jaar). Van den invoer komt 80 % van Ceylon, ofschoon in den laatsten tijd ook *thee van Java* wordt aangevoerd. Veel Java-thee, die in Zuid-Afrika wordt verkocht, behoort tot de minder goede soorten, weshalve zij zich nog geen goeden naam heeft kunnen veroveren. Java produceert echter thee, welke tot de beste behoort die op de wereldtheemarkt wordt aangeboden en Zuid-Afrika zou ook die moeten leeren kennen.

Wij verwijzen naar het *Soer. Hbl.* (1, 2 en 3/6, 3de bl. „Handel en Fin.", *B.;* 3/6 „Herstel van vertrouwen", *J. G. B.;* 30 en 31/5, 2de bl. „Verdediging der Indische Industrieën", *J. G. B.*), *De Loc.* (1/6, blz. 27 „Vad. Club over Industrialisatie") en *De Java-Bode* (1/6 „Tijdige uitkomst?" *Z.*).

De pest in het Garoetsche.

Het hoofd van den Dienst voor de Volksgezondheid deelde aan *De Loc.* (1/6, blz. 8) het volgende mede: Naar aanleiding van recente persberichten zal bij het publiek allicht de meening hebben postgevat, dat niet alleen de pest in het Garoetsche op alarmeerende wijze heerscht en toeneemt, maar ook, dat stemming en gezindheid onder de bevolking in hooge mate onrustbarend zijn. E. e. a. geeft mij reden om mede te deelen, dat *de pest* in de bedoelde streken weliswaar in een acuut stadium verkeert, maar niet heviger of gevaarlijker verloopt dan in alle dichtbevolkte streken van Java, die met pest besmet worden, het geval is geweest. Er is geen enkele reden, om aan te nemen, dat het verloop in den Preanger van de norm zal afwijken. De talrijke pestgevallen in de desa's wijzen er op, dat onder de huisratten een zware pestepidemie heerscht, waardoor de rattenbevolking zeer snel wordt gedecimeerd. Zoodra zoodoende het aantal ratten sterk is verminderd, worden de infectiekansen voor de bevolking heel gering. Op grond van vroegere ervaringen zijn wij daarom gerechtigd om te verwachten, dat de hevigheid van het acute stadium weldra zal verminderen. Het gevaar van *builenpest* is zeer gering voor allen, die verbijven in woningen met permanenten bouwtrant (hotels!). Tegen het uitbreken van *longpest* waakt de medische dienst in samenwerking met het Bestuur. Weliswaar laat de medewerking der bevolking bij het uitoefenen van den inlichtingsdienst (miltpunctie) nog te wenschen over, doch de resultaten zijn voldoende om aan de hand der gegevens het verloop der ziekte te kunnen controleeren. De autoriteiten zijn dan ook in staat geweest om alle beginnende uitbarstingen van longpest in den aanvang te onderdrukken door de isolatie van de contact-personen. Voor bizonderen angst of onrust is geen reden. Met de systematische woningverbetering wordt in de peststreken geregeld voortgegaan; zoo zal ook het regentschap Garoet te zijner tijd aan de beurt komen.

De Loc. vernam verder, dat aan *de ompaggering der desa's* in het Garoetsche, geleidelijk een einde gemaakt wordt. In de streek zelve is men zeer rustig en er is geen direct gevaar voor een explosie, mits krachtig en bezadigd wordt opgetreden.

In dit verband leze men o.a. *De Java-Bode* (24/5 „De pest in Garoet"; 29/5 „Bestuursverzuim"; 3 en 6/6 „Wet en beleid", *Z.*) en de *Preanger Bode* (23/5 „De pest in Garoet").

Over de radio-ontvangst in Indië.

Het *Soer. Hbl.* (30/5, 3de bl. „Radio-rubriek") deelt e. e. a. mede over *de radio-ontvangst in Indië*. De ontvangst te Soerabaja van alle stations uit Europa, was buitengewoon slecht, althans wat betreft de ontvangst in den avond. De uitzendingen in den ochtend van *Parijs* waren zeer goed (de uitzendingen van 12 uur M. G. T.); tot half acht heeft men bijna geen last van fading. Den 25sten Mei werd het Canadeesche station *Winnipeg* gehoord, dat op 25,6 M. van 12—2 v.m. G. M. T. iederen dag in de lucht zal zijn (roepletters V E 9 J R); de ontvangst was niet zoo sterk, doch zeer helder. De *Phohi* heeft de verslaggever practisch niet gehoord gedurende de afgeloopen periode; alle zenders in hetzelfde golfgebied werden met hetzelfde lot bedeeld. Eigenaardig was, dat *andere zenders*, sedert langen tijd niet gehoord (z. a. *Singapore*), plotseling weer op het tooneel verschenen en vrij goed doorkwamen. *Batavia* was schitterend te hooren; het gaf ook aangename en gevarieerde programma's. De zender van de Radio-Ver. Midden Java te *Semarang* hoort men niet meer te Soerabaja. Bij Van Wingen te Semarang wordt een nieuwe zender gebouwd, die binnenkort in bedrijf wordt gesteld (op de 80 M. band). Ook het *Soer. Hbl.* roemt het *ontvangtoestel Philips 331 A*. Een van de prettige eigenschappen is de linker knop, *de trimmer*. Dit is een soort fijn-regeling; hierdoor kan men tot in de fijnste nuances den juisten toon van een station naar voren brengen. En van den *luidspreker* heeft Mengelberg gezegd: „Om zoo iets te maken moet men wel aan den top van de radio-industrie staan, ik heb respect voor onze nationale fabriek, die dit gewrocht heeft".

II. Uit de Inheemsche en Maleisch-Chineesche pers

De geleidelijke weg.

De Christen-Timorees, de heer C. Frans, die in Nederland, enkele jaren geleden, naar men zich herinneren zal, op verschillende bijeenkomsten een geleidelijke bevordering van Indië's zelfstandigheid bepleitte, zet in Indië zijn actie tegen een revolutionnair onafhankelijkheidsstreven voort.

In de „Oetoesan Timoer" heeft hij onlangs zijn afkeuring geuit over het z.i. dwaze standpunt van volksleiders, die het voortdurend over „Indonesia Merdeka" (een onafhankelijk Indië) hebben en aansturen op het zoo gauw mogelijk verkrijgen van de vrijheid, zoo noodig langs den weg van revolutie, zonder rekening te houden met de nog op lagen trap staande ontwikkeling van, en het gemis van de voor een zelfstandig bestaan noodige eigenschappen bij, de bevolking. Dat fanatieke en ziekelijke streven naar de vrijheid vindt volgens schr. zijn oorzaak in rood gestook, waarbij het wordt voorgesteld alsof de Nederlandsche regeering nooit zelfstandigheid zal wilen verleenen. Dat dit laatste onjuist is, blijkt duidelijk uit hetgeen De Kat Angelino in zijn bekende werk schreef. Met dezen geleerde is de heer C. Frans echter van oordeel, dat de bevolking eerst geestelijk, sociaal en oeconomisch weerbaar moet worden gemaakt en pas daarna over de vrijheid kan worden gesproken. Langs evolutionairen weg moet er aan den vooruitgang van land en volk worden gewerkt; hoe meer er in deze richting wordt gedaan en hoe minder politiek en drukte, hoe beter. De „Indonesische" volksleiders moeten de schakel vormen tusschen regeering en volk en medewerken aan den opbouw van de samenleving.

„Indonesische" Jeugdbeweging.

De „Partindo" in Medan zou dezer dagen een propagandavergadering houden, waaraan ook zou worden deelgenomen door de ter Oostkust

bestaande inlandsche zetters-vereeniging, welke nauwe relaties met deze politieke organisatie onderhoudt.

De activiteit van de Partindo uit zich in den laatsten tijd op verschillende wijzen. De laatste nouveauté is het entameeren van een jeugdbeweging onder den schoonklinkenden naam van Bappindo (Badan Pambangkit Pemoeda Indonesia) onder voorzitterschap van zekeren Soetan Zainoeddin, nadat er eenige, klaarblijkelijk minder geslaagde pogingen zijn aangewend om invloed te krijgen bij de bestaande jeugdbeweging.

De Partindo bemoeit zich ook op haar manier met de vakbeweging, de z.g. boeroehbonden en kreeg vat op de zetters-vereeniging. Onlangs brak er een staking uit bij de Indische drukkerij te Medan, welke tot schade van de stakers uitliep op een echec; de jongste ervaringen wijzen in dezelfde richting.

Vrouwen en politiek in de inheemsche samenleving.

Dezer dagen heeft te Bandoeng een vergadering plaats gehad, uitgaande van de „Partai Indonesia". De bedoeling was, de vrouwen op te wekken tot deelname aan de politiek.

Ruim tweeduizend menschen waren aanwezig, voor het meerendeel intusschen...... mannen.

Soekarno was er ook, doch hij heeft niet gesproken.

Verscheidene vrouwen voerden het woord, enkele spreeksters werden gewaarschuwd om zich te matigen. Onder haar bevond zich ook mej. Soelastri. Deze betoogde, dat zij niet alleen kracht en geest aan de beweging wilde geven, doch zelfs haar leven er voor wilde riskeeren.

Aan het slot voerde een jonge vrouw uit Semarang het woord. Zij zeide, dat het volk door honger en dorst gedwongen den lagen loonstandaard van thans moet accepteeren. Zij lokte een waarschuwing van de politie uit, doch ging desondanks op het zelfde chapiter door. De assistent-wedana van politie sloot daarop de bijeenkomst.

Overmoedige Jeugd.

In het laatst van Juni werd het 22ste congres van „Moehammadijah" te Semarang gehouden.

Er had bij deze gelegenheid een receptie plaats, waarop, naar wij in de inlandsche bladen lezen, ongeveer vijftien honderd personen aanwezig waren.

Verscheidene personen hebben redevoeringen gehouden, welke alle godsdienstig getint waren, met uitzondering van die van een jongmensch, dat uitriep: „Wij zijn gereed tot het uitroepen van de Republiek Indonesia!" De vergadering was hier zeer ontstemd over.

De heer Thamrin sprak over den economischen toestand der bevolking.

Oost- en Westindisch literatuuroverzicht

Nederl. Indië Oud en Nieuw.

„Nederlandsch-Indië Oud en Nieuw" heeft zijn Juli-nummer voor een deel aan het gezellige leven aan boord gewijd. Een tweetal in 't Engelsch gestelde artikelen met kieken van 't mondaine leven op een mailboot, prijzen 't reizen met de Nederlandbooten aan, als gevende „speed, service, comfort... and something more". 't Probleem, wat te dragen op een „cruising holiday", zooals onze scheepvaart-maatschappijen die in de zomermaanden organiseeren, is er niet bij vergeten. Ook wordt bij schilderachtige teekeningen gekeuveld over vreemde vaartuigen, die men op de West-Europeesche kusten ontmoet.

J. W. de Roever vervolgt zijn met oude prenten geïllustreerde schets van de vaart op Indië in de laatste eeuw. Ir. J. F. van Hoytema vertelt bij afbeeldingen van kapitale oud-Indische huizen te Batavia, zooals 't vermaarde Toko Merah ('t roode huis) dat gouverneur-generaal Van Imhoff aan den Kali Besar liet bouwen, en 't huis van Reinier de Klerk op Molenvliet, waar thans 's Lands Archief berust, hoe de Nederlanders twee eeuwen geleden in Indië's hoofdstad waren ingericht.

Dr. H. 't Hoen schrijft over de karbouwen als „huisdieren" en hun eigenaardigheden.

Orgaan Ned.-Ind. Plantersbond.

Behalve veel vereenigingsnieuws bevat het nr. van 3 Juni j.l. een en ander over bemesting in de tropen en over de kansen eener katoenindustrie op Java.

De Tempelier.

Het nummer van 1 Juni brengt een en ander over inheemsche alcoholica en over opiumbestrijding.

Maandblad van de Ver. van hoogere ambtenaren.

De Mei-aflevering opent met een beschouwing over de salarisherziening. Voorts noteeren wij uit den inhoud een artikel: „Jeugdbezoldiging" en een bijdrage: „Pensioenkorting". In dit nummer werd afgedrukt de ontwerp-regeling betreffende de rangregeling en bevordering.

De Huisvrouw in Indië.

De Juniaflevering brengt o.m. iets over het maatschappelijk werk te Batavia en een en ander voor ouders, die kinderen naar Holland moeten sturen.

Pharmaceutisch Tijdschrift voor Ned.-Indië.

Uit den inhoud van de Juni-aflevering releveeren wij: Aanteekeningen over rijstonderzoek door A. Goudswaard.

Landbouw en Veeteelt.

In het nummer van 31 Mei schrijft dr. J. Merkens over „Klein landbouw en veeteelt" in Indië. Th. H. Buys schreef een artikel: „Naar een Indisch pluimveestamboek".

De Rijkseenheid.

Het nummer van 5 Juli brengt het slot der beschouwingen van Arnold Meyer: „De monarchie zij grondslag der nationale beweging". W. H. J. van Heemstra geeft in dit nr. aanteekeningen over den stand van de suikermarkt.

Koloniaal Tijdschrift.

De Juli-aflevering opent met een bijdrage van prof. G. Gonggrijp: „Een college van prof. van Vollenhoven".

De bij een auto-ongeluk op Celebes omgekomen controleur W. van Royen wordt in dit nr. door dr. W. Hoyen herdacht. Van de hand van C. Lekkerkerker noteeren wij een bijdrage: „Drieërlei visie op het Balische zendingsvraagstuk". J. Tideman verzamelde gegevens over land en volk van Enrekang. Dr. W. J. Beck geeft eenige aanteekeningen over onteigening in Ned.-Indië. Van dr. B. J. Haga is er een bijdrage: „Handhaving en herstel van inheemsch bestel in de Buitengewesten". Prof. G. Gonggrijp schrijft over Struktuurveranderingen.

De Indische Gids.

In de Juli-aflevering schrijft J. Kelling over „Sterfte en Levensverzekering in Ned.-Indië". E. J. B. stond een bijdrage af: Hyderabad". Dr. J. F. A. M. Buffart geeft een beschouwing over de Rechten van de bevolking op in landbouwconcessie uitgegeven gronden.

Behangerij - Stoffeerderij
en Beddenmakerij
Complete Meubileering
H. J. VAN AKEN
Van Aerssenstraat 249
Den Haag - Tel. 553578
518

De Stuw.

Het 1 Juni-nummer opent met een artikel: „De invloed van een Westersch opgezette vermogensbelasting op een inheemsche maatschappij", i.c. Bali. Uit den verderen inhoud noteeren wij: „Blikken op de Indologische studie" en „Geneeskundig hooger onderwijs".

De Indische Culturen.

In het 1 Juni-nummer schrijft ir. K. A. R. Maier over „Bestralingsproeven van zaden van cultuurgewassen". Voorts een beschouwing over rubber en het restrictievraagstuk en een artikel: „Steeds meer vraag naar cellulose".

Spoor- en Tramwegen.

In het nummer van 4 Juli wordt het vijfjarig bestaan van het tijdschrift herdacht. Van den Indischen S.S.-ingenieur A. P. Baljet, brengt deze aflevering een artikel over treinlijnen op de electrische motorrijtuigen der S.S. In de „Kroniek der Indische spoorwegen" wordt o.m. stilgestaan bij de opening op 1 Juni j.l. van de lijn Moeara Saling-Loeboek Linggau, op Sumatra.

Economisch Weekblad voor Ned.-Indië.

In het nr. van 19 Mei schrijft prof. dr. J. Wisselink over het vraagstuk der katoenindustrie in Ned.-Indië. Onder „Verkeer" een notitie over de Java—Mauritius—Afrika-lijn.

In het nummer van 26 Mei een beschouwing over den economischen toestand van Nederl.-Indië in Maart 1933. Van A. F. Haccou een bijdrage „Citronella-olie". Wij noemen verder nog: „De Ned.-Indische arbeidsbemiddeling" en „Loonen en emolumenten van Javaansche arbeiders in de tabakscultuur in Deli".

Beide afleveringen bevatten vele marktberichten en aanteekeningen over den economischen toestand in Oost-Azië.

Nederlandsch-Indië.

In het nr. van 25 Mei komt een artikel voor: „De Vaderl. Club en het Fascisme in Ned.-Indië". De aflevering brengt voorts het rapport van de „Commissie voor de kolonisatie en emigratie in Ned.-Indië" der Vaderlandsche Club.

Onze Overzeesche Gewesten.

In het nr. van 9 dezer komt o.m. een artikel voor: Kolonisatie en emigratie, naar aanleiding van een door de Vaderl. Club uitgebracht rapport ter zake.

Bendor.

Het Juli-nummer drukt o.m. af het rekest door het Hoofdbestuur van „Bendor" gezonden aan den Ministerraad inzake de pensioenkorting.

De Indische Verlofganger.

In het nummer van 30 Juni wordt nog

Complete Woninginrichtingen
op termijnbetaling
Zeer voordeelige prijzen
Groote keuze. Begrootingen gratis
Speciale afdeeling van Kleeding voor Heeren, Dames en Kinderen 5369
LOEB NOORDEINDE 107-109 DEN HAAG

W. J. Stokvis
Kon. Fabriek van Metaalwerken
Heerengracht 9, Den Haag
SANITAIR
VERLICHTING
VERWARMING
Grootste sorteering — Laagste prijzen
5370

Glazenwasscherij. Schoonmaak van huizen
— VRAAGT TARIEVEN —
Stichting „Nazorg", Den Haag
Kantoor: Zomerweg 139 — Tel. 118436
Bijkantoor: Laan van Meerdervoort 338
Tel. 392179 5391

DAAR ZIT 'n GENIEPIG HAARTJE DAT HET UURWERK STILHOUDT.
WIJ REPAREEREN ALLE MERKEN POLS- EN VESTZAK-HORLOGES MET 12 MAANDEN GARANTIE
J. VAN WILLIGEN en ZONEN
HOEK PIET-HEIN—ZOUTMANSTRAAT

Ch. F. RIJKEN & Co.
Pianofabrikanten
5373
Hofleveranciers
NOORDEINDE 154, DEN HAAG
Telefoon 112523 - Giro No. 31010

PFAFF
NAAIMACHINEHANDEL
MEERPOEL heeft méér keus
PRINS HENDRIKSTR. 153. TEL. 334853
FILIALEN: HEERENGRACHT 44a. Tel. 114173
COPERNICUSSTRAAT 123. HOEK BEEKL. TEL. 333128

Uw adres voor:
Edison-, Crystalphone- en Philips-
Apparaten en Luidsprekers
Kunstzaal Edison
's-Gravenhage, Plaats 24. Tel. 115765
KUNSTZAAL Crystalphone EDISON RADIO

? Dit zijn Uwe adressen!!!

een artikel gewijd aan het gouden jubileum van den Rotterd. Lloyd. Melis Stoke causeert over „Rijst aan Zee" naar aanleiding van een smakelijk genuttigde rijsttafel in Scheveningen.

De Opbouw.

Uit den inhoud van het Juni-nummer noteeren wij een artikel van dr. Boris Raptschinsky: „Het Russische Verre Oosten".

Medische Nood.

Uit den inhoud van nummer 2 van den loopenden jaargang noteeren wij: „Welke weldaten heeft de bevolking van Ned.-Ind. aan onze geneeskunde te danken, door dr. Ch. W. F. Winckel; „Simavi-avond op 18 Maart 1933 in het Kennemer Lyceum te Bloemendaal"; „Lichtstralen uit Suriname's donker Duitschland"; „Indië aan Neerland's kust", door A. J. Berman; „Een groote gebeurtenis op Nieuw-Guinea, door B.; „Noodkreet uit Papoealand", door O. Werkman; „Wijkverplegingarbeid op Oost-Java", door J. P. de Jong.

Madjoe.

Het Juli-nummer opent met een artikel: „Pensioenskorting". Voorts veel vereenigingsnieuws.

Onze Stem.

In het nummer van 26 Mei treffen wij aan een beschouwing over de wenschelijkheid eener theoretische opleiding voor de beoefening van den kleinen landbouw voor Indo-Europeanen. Wij noemen voorts nog een bijdrage: „Kan de openbare school een school voor allen zijn?"

Het nummer van 2 Juni opent met een beschouwing over de nieuwe salarisregeling.

„Mededeelingen" van de Handelsvereeniging te Medan.

Het nr. van 31 Mei brengt o.m. een artikel: „Belang der tabakscultuur voor de Gemeenschap".

Landbouwkundig Tijdschrift.

De afdeeling „Tropische Landbouw" in de Juli-aflevering bevat enkel referaten en mededeelingen, betreffende rubber, rijst en katoen.

De Planter.

Het nr. van 30 Mei brengt o.m. een bijdrage: „Van Deli-tabak naar Arabica-koffie". Voorts een artikel „De financiering van de particuliere proefstations.

Suriname

Goudbedrijf met landssteun.

De leider van de goudontginning als werkverschaffing, A. A. Dragten heeft een verslag uitgebracht op 27 April, dat liep over tijdvak 7 November 1931 tot 6 Januari 1933.

Wij ontleenen hieraan het volgende: Uitgegeven werd voor Paramaribo *f* 47.405,72 en voor Nickerie *f* 3.951.87, tezamen *f* 51.357,59. Daarvoor werden uitgerust te Paramaribo 122 expedities, waarmede te werk werden gesteld met volledigen steun 594 personen, terwijl bovendien gedeeltelijken steun werd verleend aan 213 personen, die als onderhuurders op de concessien van verschillende exploitanten werkzaam waren.

Naar Nickerie werden 24 expedities opgezonden, waaraan 97 personen deel namen. De 122 expedities van Paramaribo uit vertrokken, voerden 18.140,2 gram goud aan ter waarde van *f* 25.219,31, terwijl die van Nickerie 130,5 gram goud ter waarde van *f* 180,77 aanvoerden.

Slechts enkele expedities betaalden de uitrustingskosten ten volle terug, terwijl, ongeacht de geldelijke uitkomsten, aan elke expeditie een deel der waarde van het gevonden goud werd uitgekeerd, als regel de helft.

De steun aan werkloozen heeft het land gekost *f* 25.695,81, maar hiervan vloeide in de koloniale kas terug *f* 4.141,88 aan vervoer kol. spoorwegen, restributie en kosten aanvragen terrein in onderzoek, zoodat het Land aan deze steun heeft uitgegeven *f* 21.553,93. Hiervan kwam op rekening van de 146 expedities met volledigen steun *f* 19.820,48 en aan onderhuurders met gedeeltelijken steun *f* 1.733,46.

Voor het bedrag van die *f* 19.820,48 werden 691 personen in de gelegenheid gesteld voor rekening van het Land deel te nemen aan het vrije onderzoek, elke ploeg van 4 à 5 personen gedurende drie maanden en langer. In totaal werden bij het goudbedrijf met landssteun 904 personen te werk gesteld. Tegenover de uitgaven staat een ontvangst van 18.270,7 gram goud ter waarde van *f* 25.400,08, zoodat een gram goud *f* 2,81 gekost heeft, dat is het dubbele van den verkoopsprijs ter plaatse.

De uitkomst wordt niet bevredigend genoemd, maar de bedoeling was werkgelegenheid openen voor werkloozen.

De uitvoer van tuinbouwgewassen.

De heer Pitti deelt een en ander aan de

Surinaamsche bladen mede omtrent de plannen tot uitvoer op groote schaal van tuinbouwgewassen als tomaten, komkommers, meloenen, enz. (Zie K. W. van 13 April No. 15.)

In Holland is men bereid het noodige kapitaal voor deze onderneming beschikbaar te stellen. Ook met de Directie der Koninklijke Nederlandsche Stoomboot Maatschappij zijn onderhandelingen geopend om op hare schepen de benoodigde koelkamers in te richten. In beginsel is die Maatschappij waarschijnlijk daartoe bereid, indien zekerheid bestaat van voldoende vracht.

Wat dit laatste betreft, daaromtrent behoeft volgens den heer Pitti geen vrees te bestaan. Wanneer de landbouwers in Suriname weten, dat zij de te telen producten voor een vasten prijs contant kunnen afzetten, is er voldoende animo om aan te planten.

De heer Pitti zal het plantzaad tegen kostprijs aan de landbouwers leveren. Verder is het zijn voornemen om ten overstaan van de districts-commissarissen contracten af te sluiten met de landbouwers.

Deze contracten waarborgen den landbouwer afzet van zijn product en geven anderzijds aan den heer Pitti zekerheid, dat niet op een gegeven oogenblik de producten verkocht zullen worden aan iemand anders die een kleinigheid meer biedt. Tegen dit laatste waakt de bepaling, dat in dat geval de landbouwer een boete oploopt.

De producten zullen worden opgekocht in de periode van eind September tot eind Maart.

Deze prijzen worden den landbouwer aanstonds verzekerd. Worden goede winsten gemaakt in het bedrijf, dan zal, volgens het contract, een vijfde daarvan nog ten goede komen aan den landbouwer.

Om na te gaan voor welke oppervlakten de landbouwers zich willen verbinden deze producten te planten, zal de heer Pitti bijeenkomsten houden met de landbouwers.

Verboden vuurwapenen.

Wij lezen in de Banier van 10 Mei het volgende wonderlijke verhaal:

„Ettelijke jaren geleden kwam als gift, een afgekeurde schutterssabel in het bezit van een klein-landbouwersfamilie. Bij erfopvolging kwam die houwer in eigendom van de kleinlandbouwster Truintje M., die het benutte voor het maken van plantgaten op haar perceel aan den Vredeburgweg.

Dezer dagen betrapte een politie-commandant een jongen van de vrouw in 't openbaar, met die sabel bezig een kokosnoot te schillen. De commandant nam ijlings de sabel in beslag en bekeurde den jongen op ambtseed, afgelegd in uniform gekleed bij de aanvaarding zijner bediening, omdat de jongen de vuurwapenverordening had overtreden, door het in bezit hebben van een vuurwapen zonder de vereischte vergunning. De smeris had zeker „transactie" boete in de gaten?

Later werd de jongen door de Commissaris van Politie opgeroepen om zich deswege te verantwoorden.

Intusschen is de arme vrouw haar gereedschap ontnomen. Haar gereedschap, dat de tjap verving, juist nu in het plantseizoen. Geld om zich een tjap aan te schaffen heeft zij niet."

Nieuw Bethesda.

Men herinnert zich de actie van een aantal personen in Amsterdam om voor het melaatschengesticht Nieuw Bethesda in Suriname een som bijeen te brengen voor den opbouw van het nieuwe verblijf. (Zie K. W. 30 Maart No. 13.) Dit Nood-Comité, waarvan de heer R. Tjon Aaman de ziel was, heeft een bedrag van *f* 2645,69 voor het goede doel bijeen gekregen, hetgeen niet weinig tot dankbaarheid stemt. Tal van personen verleenden hun medewerking op allerlei gebied — de Algemeene Voorzitter van onze Vereeniging, de heer R. Zuyderhoff, is eere-lid van het Nood-Comité — en door die eendrachtige samenwerking is het mogelijk gebleken zulk een succes te boeken. De onkosten werden tot een minimum teruggebracht, ook al door de welwillendheid van tal van personen.

Wij wenschen het Nood-Comité Nieuw Bethesda, Nicolaas Maesstraat 34b te Amsterdam van harte geluk.

REISBUREAUX
LISSONE N.V. LINDEMAN N.V.
AMSTERDAM DEN HAAG ROTTERDAM HAARLEM UTRECHT ARNHEM LEEUWARDEN
EXTRA GOEDKOOPE REIZEN
Rijn: Vertrek elken Maandag, reissom *f* 60.—, duur 6 dagen. **De Harz**: Vertrek 24 Juli, 5, 19 Augustus, 9 September, reissom *f* 87.50, duur 8 dagen. **Berlijn**: Vertrek 14 Augustus, 11 September, reissom *f* 95.—, duur 6 dagen. **Lugano**: Vertrek elken Zaterdag, reissom *f* 155.—, duur 9 dagen. **Interlaken**: Vertrek elken Zaterdag, reissom *f* 130.—, duur 9 dagen. **Londen**: Vertrek elken Vrijdag, reissom *f* 65.—, duur 5 dagen. **Chamonix**: Vertrek 22 Juli, 19 Augustus, 16 September, reissom *f* 140.—, duur 9 dagen. **Noorwegen**: Vertrek 9 Augustus, reissom *f* 175.—, duur 12 dagen. **Italië**: Vertrek 7 Augustus, 4 September, reissom *f* 220.—, duur 12 dagen.

Dr. J. Lanjouw naar Suriname.

Met de Oranje Nassau is 27 Juni naar Suriname vertrokken dr. J. Lanjouw, conservator aan het Botanisch Museum en Herbarium aan de universiteit te Utrecht. Dr. Lanjouw is een van de voornaamste medewerkers aan de door prof. Pulle uitgegeven Flora van Suriname, en is door den steun van het Van Eedenfonds en van het Miquelfonds in staat gesteld deze reis te ondernemen. Het doel is verdere gegevens te verzamelen voor de bewerking van de bovengenoemde Flora en botanische collecties bijeen te brengen voor het Utrechtsche Museum en Herbarium en voor het onderwijs van prof. Pulle.

Verder heeft hij de opdracht levende tropische cultuurplanten mede te nemen voor de thans in aanbouw zijnde tropische kas in het Cantonspark te Baarn. Dr. Lanjouw zal te dien einde een half jaar lang verschillende reizen door de kolonie maken.

Nekoewortel.

Wij lezen in de Indische Mercuur van 4 Juni no. 24 een bijdrage van ir. W. Spoon over de Surinaamsche Nekoewortel. Deze schrijft, dat blijkens mededeeling no. 55 van het Botanisch Museum en Herbarium van de Rijksuniversiteit te Utrecht, oorspronkelijk verschenen in het Recueil de Traveaux botaniques néerlandais, een aantal nieuwe soortnamen van planten bewerkt onder leiding van prof. dr. A. Pulle zijn opgenomen, waarbij is de nekoe, die genoemd is Lonchocarpus chrysophyllus kleinh. die nu een afzonderlijke soort is.

Ter verduidelijking willen wij hier mededeelen, dat nekoe een liaan is, die gebruikt wordt bij de vischvangst, daar de plant een gift bevat — Nekoeid — dat de eigenschap heeft visschen te bedwelmen en te dooden. De negerengelsche naam is Tiengi hoedoe (stinkhout). In het Arowaksch heet het Hajali. In zijn Bijdrage tot de kennis der Surinaamsche vischvergiften (academisch proefschrift) Leiden 1903 handelt W. M. J. Borst Pauwels uitvoerig over de chemische en physiologische eigenschappen van de nekoe.

Men zie ook het Bulletin no. 48 (Juli 1911) blz. 108 van het Koloniaal Museum te Haarlem en het artikel van ir. W. Spoon en E. A. Rowaan in de Indische Mercuur van 31 Mei no. 22: Grondstoffen voor het insecticide rotenon in Nederlandsch-Indië, Oost en West. Berichten van de Afdeeling Handelsmuseum van de Kon. Vereeniging „Koloniaal Instituut" no. 79.

De uitvoer van Nekoe uit Suriname was in 1929: 4 ton, in 1930: 0,2 ton, in 1931 niets en in 1932: 6,5 ton.

Geschiedkundige sprokkels.

Overleden 12 November 1733 Johannes de Veer in Coropina, gekent onder de naam de Leugenaar.

Register van overlijden van de Hervormde kerk.

Een advertentie van een veiling. Onder de te verkoopen slaven waren zelfs pruikenmakers.

Op den 20, 22 en 26 dezer maand zal ten Huyze van J. C. Caucanas, des namiddags worden verkogt, Een party meubelen, als spiegels, Burreau, Cabinetten, Tafels, Commodes, Bedden, en andere Huysraad, beneevens een fraaye verzaameling van Franschen en anderen Boeken, alsmeede verscheiden famillies slaaven, waaronder bekwaame Huysmeyden, waschers, koks en kokkinnen, voeteboöys en Peruyckemaakers.

De Surinaamsche Nieuwsverteller van 15 Maart 1787.

De heer Caucanas, de eigenaar van de plantage, in het Neger Engelsch geheeten „kokanassi" vertrok in het voorjaar van 1788 naar Holland. Thans heet die plantage Tourtonne. Hij was gehuwd met Eva Mathilda Lijnslager, geboren in Leiden.

Curaçao

De omgaande rechter.

In de vergadering der Nederlandsche Juristenvereeniging, 30 Juni en 1 Juli l.l., te Amsterdam gehouden, was aan de orde de herziening der rechterlijke organisatie. Een belangrijk vraagpunt daarbij was de samensmelting van de kantongerechtsrechtspraak met die der arrondissements-rechtbanken, waarbij gedacht werd aan rondgaande rechters der rechtbanken in de afgeschafte kantongerechtsplaatsen. Eenigen prae-adviseurs haalden als voorbeeld aan de rechterlijke indeeling in Curaçao en Suriname. Daarbij werden opmerkingen gemaakt, die van een voor ingewijden opmerkelijke onbekendheid van feiten en plaatselijke toestanden blijk gaf. Zoo vertelde één, dat Curaçao zijn omgaande rechter al van 1868 had.

Aan de gedachtenwisseling nam deel, mr. Weitjens, voorheen lid van het hof van justitie in Curaçao, thans rechter-plaatsvervanger in Den Haag. Op geestige wijze, meermalen onder blijkbare waardeering van de vergadering, stelde deze spreker die onbekendheid in het licht. Maar hij ging verder. Op zakelijke wijze toonde hij aan, dat Curaçao niet ten voorbeeld aan Nederland kan gesteld worden. Immers daar is een geheel andere toestand geschapen door de gelijktijdige afschaffing van de lijdelijkheid van den kantonrechter. Anders dan eenige jaren geleden de heer mr. Schalkwijk, bleek mr. Weitjens geen voorstander van de tegenwoordige rechtsbedeeling in Curaçao. Ook de uitlatingen van mr. Eskes in den Kolonialen raad bij de laatste begrootingsbehandeling werd aangehaald.

Curaçao in Nederland.

De wensch, die bij onze lezers in Curaçao leeft, om zoo veel mogelijk kennis te

Iederen Woensdag Luchtmail naar Ned.-Indië!

nemen van hetgeen in Nederland over Curaçao gezegd en geschreven wordt, mag niet leiden tot een eenzijdige keus van datgene, wat ginds met instemming gelezen zal worden. Het is dan ook alleen ter voldoening aan dezen uitgesproken wensch, dat wij ditmaal de aandacht vestigen op twee uitingen in de pers, die wellicht geen algeheele instemming zullen verwerven.

In het maandblad Zuid-Afrika wordt een pennestrijd gevoerd over de vraag, of het gewenscht is de Afrikaansche studenten in Nederland zooveel mogelijk in Amsterdam bijeen te houden, dan wel, om hen over de universiteitssteden te verspreiden.

Een voorstander van dit laatste tracht met deze twee voorbeelden te doen uitkomen, waar om het gaat:

„Korten tijd geleden zijn twee vriendinnen van mij uit de Nederlandsche Westindische kolonies hier gekomen om haar geest te verrijken. Beide zeer beschaafde meisjes. De eerste was een afstammeling van Nederlandsche planters, een rasechte Germaansche. Ze kwam vol geestdrift naar Holland. Helaas werd ze door Westindische kennissen opgevangen en kwam zoodoende terecht in de Westindische kolonie in Den Haag. Ondanks ernstige raadgevingen bleef ze er hangen. 't Was er te leuk.

Na verloop van tijd ging ze naar huis terug. Ze sprak nog even moeilijk Nederlandsch — bij voorkeur Papiamentsch. Ze was door en door Westindische gebleven, kon niets mee naar West-Indië terugbrengen.

Nog erger verging het de tweede — ditmaal een even rasechte negerin. Ze had een uitstekende opvoeding gehad en bezat een edelaardig karakter.

Ook zij raakte in dezelfde kolonie verstrikt. Ze studeerde Fransch, maar reisde met den trein heen en weer om vooral 't contact met de kolonie niet te verliezen. Ook zij ging, zooals ze kwam — zonder ook maar in de verste verte te weten, wat Nederland eigenlijk is — dat men hier bijv. tegenover het rassenvraagstuk zoo heel anders staat. Liever liet ze zich in de bedorven sfeer van 't koloniale clubje uit de hoogte behandelen, dan eens te ervaren, hoe 't leven in een kleine provincie-stad zou zijn geweest — hoe veel frisscher en aantrekkelijker".

Er is in deze mededeeling meer dan één feitelijk gegeven, dat de vraag doet stellen, of de schrijver, de heer M. Scholtens, litt. cand. en med. cand. te Groningen gefantaseerd heeft of slechts werkelijke gebeurtenissen aangekleed heeft in een niet zeer fraai gewaad.

Van geheel anderen aard is de zakelijke bespreking, die de heer W. R. Menkman in „De Avondpost" van 28, 29 en 30 Juni l.l. geeft van „De nieuwste gegevens aangaande Curaçao", ontleend aan het gedetailleerd economisch overzicht van 1932, als bijlage bij de laatste begrootingsstukken gevoegd, en aan de openingsrede van den Gouverneur.

Op deze laatste oefent hij een scherpe critiek uit, samengevat in deze woorden:

..... „niet de leegheid dier rede is het hinderlijkst — ook echte „troonreden" klinken wel eens hol — maar de pogingen zijn dat, welke gedaan worden om, door opsmukking, aan het geheel een schijn van degelijkheid te geven. In dit opzicht onderscheidt de openingsrede zich niet van zoovele andere uitingen van de zijde der Curaçaosche overheid van den laatsten tijd en het is goed in het openbaar de aandacht te vestigen op een verschijnsel, dat slechts afbreuk kan doen aan de waardeering der bestuursvoering. Het is van het grootste belang, dat het tot oordeelen bevoegde deel der bevolking daarginds ernst ,kundigheid en oprechtheid leere waarnemen, in alles wat van het Gouvernement uitgaat."

Mededeelingen

VAN HET HOOFDBESTUUR.

Informatie-bureau.

Het informatiebureau der Vereeniging, Smidswater 10, (nabij het Korte Voorhout), **Den Haag, is dagelijks geopend van 10—12 en van 2½—4 uur (des Zaterdags alleen tot 12 uur).**

Ter overdenking.

Aan hen, die de Kon. Vereeniging „Oost en West", bij uiterste wilsbeschikking wenschen te bedenken, wordt daartoe de volgende vorm aanbevolen:

„Ik vermaak aan de Kon. Vereeniging „Oost en West", zetel Den Haag, waarvan de Statuten zijn goedgekeurd laatstelijk bij K.B. van 1 September 1927, No. 22, de som van . . . .
uit te keeren binnen . . . . maanden na mijn overlijden vrij van alle kosten en rechten.

Adresverandering.

Den leden wordt beleefd doch dringend verzocht, bij adresverandering, hiervan ten spoedigste mededeeling te doen in: in Nederland, aan den Administrateur der Vereeniging, Smidswater 10, nabij het Korte Voorhout, Den Haag; in Ned.-Indië aan den Hoofdvertegenwoordiger, den heer L. M. F. Plate, Bromostraat 9, Malang; in Suriname aan den heer M. H. Stephan, Zwartenhovenbrugstraat 35, Paramaribo en in Curaçao aan den heer H. J. C. Bodenburg Hellmund, Willemstad, Secretarissen der aldaar gevestigde Afdeelingen.

VAN DE REDACTIE.

Gaarne vestigen we de aandacht op de zendingsconferenties, die in dezen zomer zullen plaats hebben te Lunteren, op de Veluwe gelegen aan de spoorlijn Ede—Barneveld—Nijkerk.

Er zullen vier conferenties worden gehouden, onderscheidenlijk 24—29 Juli, 31 Juli—5 Augustus, 7—12 Augustus en 14—19 Augustus.

De kosten voor deelneming aan een der conferenties bedragen f 19.—, waarvoor men zoowel logies en voeding als gratis zendingsonderwijs ontvangt in den vorm van cursussen, studiekringen en voordrachten, waarbij bekende personen als leiders en sprekers optreden.

Voor belangstellenden ligt een prospectus betreffende deze conferenties ter inzage op het Algemeen Secretariaat onzer Vereeniging, Smidswater 10, bij het Korte Voorhout, Den Haag, terwijl op aanvrage bij het Secretariaat van den Zendings-Studie-Raad, „de Nye Wehme", Utrechtscheweg 64, Zest (Tel. 933) gratis een prospectus en aangafte-formulieren verkrijgbaar zijn.

Commissariaat voor Indische Zaken.

Opleiding Militair Apotheker.

Voor twee jongelieden, die in 1933 de

Nagekomen Berichten

De Jaarlijksche Algemeene Vergadering.

Woensdag, den 12en dezer, hield onze Vereeniging te Amsterdam, hare gebruikelijke jaarlijksche ledenbijeenkomst.

De vergadering zelve werd gehouden op het vliegveld Schiphol; de notulen zullen in een der volgende nummers van het orgaan worden opgenomen.

Het groot aantal deelnemers(sters), meer dan 100, scheepten zich om 11 u. in op twee booten, vertrekkend van Schenkelhaven.

Na de vergadering van 12—1 u. vereenigde zich het gezelschap aan een noenmaal, na afloop waarvan, onder deskundige leiding, een rondgang op het vliegveld plaats vond.

Vele leden, ook dames-leden, maakten gebruik van de gelegenheid om korte vliegtochten te maken.

Het was een bijzonder geslaagde dag.

studie in de artsenijbereidkunde aan Nederlandsche Universiteiten zullen aanvangen, bestaat gelegenheid om te worden opgeleid voor de betrekking van militair apotheker bij het Leger in Nederl.-Indië; van bedoelde plaatsen kan één worden bezet door een in Indië aan te nemen gegadigde.

Uitvoerig bericht daaromtrent in Kol. Weekblad No. 21 van 25 Mei j.l. Nadere inlichting bij Afd. C. v.h. Commissariaat voor Indische Zaken bij het Departement van Koloniën.

Aanmelding *vóór 24 Juli 1933* bij gezegeld verzoekschrift aan Afd. C. van gemeld Commissariaat.

Luchtpost naar Indië.

Met het vliegtuig dat op 6 Juli j.l. van Schiphol naar Ned.-Indië is vertrokken werd 275 K.G. 110 G. bruto luchtpost verzonden met een netto gewicht van 243 K.G. 010 G.

De zending bevatte: 460 briefkaarten en postwissels; 14879 stukken t.m. 5 gram; 1356 stukken t.m. 10 gram; 1756 stukken zwaarder dan 10 gram; 186 drukwerken, akten en monsters zwaarder dan 5 gram; 3102 stuks bestemd voor tusschenliggende landen; tezamen 21739 stuks; benevens 3 postpakketten met een bruto gewicht van 6 K.G. 200 G.

In Nederland aangekomen verlofgangers

L. A. J. L. Weintré, stationscomm. 1e kl. bij de S.S. en Tr., Abeelstraat 37, Den Haag; H. de Vries, schoolhoofd, b. h. O.W.L.O., Koudum (Fr.), p.a. F. W. de Boer; Th. J. Ouborg, burg. ambt., hoofd v.h. Reproductiebedrijf van den Topografischen dienst, Korte Bisschopstr. 28, Deventer; A. F. de Wolff, ing. 1e kl. b.d. Waterst. en 's Lands B.O.W., v. Weede v. Dijkveldstr. 37, p.a. Ver. v. Ind. Verlofgangers, Den Haag; D. F. Waldt, hoofdpakhuismeester b.d. dienst der Zoutregie, Sneeuwklokjesstraat 8, Den Haag; dr. Ph. G. Gunning, leeraar b.d. H.B.S. te Bandoeng, p.a. Amsterdamsche Bank, Den Haag; C. Bisschop, molenbaas op particulier verband bij het baggerbedrijf bij de Bangkatinwinning, Betje Wolfstraat 4, Dordrecht; W. G. de Wall, waarn. leeraar bij de H.B.S. te Soerabaja, Noortdorpstraat 5, p.a. D. de Wall, Rotterdam; S. Netarikon, hoofdcomm. b.d. S.S. en Tr., Acaciastr. 285, Den Haag; A. B. Arends, beheerder 2e kl. v.h. Lands-

pandhuis te Bandjaran, Obrechtstraat 314, Den Haag; Ch. C. Eweg, kantoorhoofd bij de S.S. en Tr., Colombusstraat 208, Den Haag; ir. D. W. Brand, ing. 1e kl. b.d. Waterst. en 's Lands B.O.W., Minervaplein 5, p.a. F. J. Bernhard Amsterdam (Z.); E. J. Karanoy, gouvernementsarts, 1e kl. te Kendal, v. Weede v. Dijkveldstraat 37, p.a. Ver. van Ind. Verlofgangers, Den Haag; W. Th. Keijzer, boekhouder b.h. Havenwezen, Poste Restante, Nijmegen; ir. F. Ch. Rientsma, ing. 2e kl. voor de landsgebouwen, Agnetapark 184, Delft; D. J. Vakkers, hoofdanalist b.h. Analyse-laboratorium der afd. Nijverheid v. h. dept. van L. N. en H., p.a. Kath. Indisch bur. Schenkkade 226, Den Haag; mr. H. R. Hijmans, waarn. tijd. buitengewoon voorz. van de landraden te Poerbolingo e.a., Chr. de Wetstraat 1, Arnhem; J. P. A. van Huis, insp. van pol. der 1e kl. bij de Alg. Politie te Semarang, Laan van Heldenburg 11, Voorburg; ir. Ch. H. F. Monteiro, ir. 2e kl. b.d. Waterstaat en 's Lands B.O.W., Columbusstraat 54, Den Haag; ir. E. B. Kiel, opperhoutvester bij den dienst v.h. Boschwezen, Adr. Pauwstr. 11, p.a. E. Perelaer, Den Haag; ir. J. van der Ploeg, landbouwconsulent, Amstellaan 27 I, Amsterdam; dr. ir. F. Kramer, opperhoutvester b.d. dienst v.h. boschwezen, Caan van Necklaan 77, Rijswijk (Z.-H.); ir. B. Lieneman, ir. 2e kl. bij den Waterstaat en 's Lands B.O.W., Zuidhorn (Fr.); J. A. Bulsing, werkmeester bij de S.S. en Tr., Czaar Peterstraat 19, Amsterdam, p.a. G. Boet; A. J. Lawson, gedipl. hoofdtechn. ambt. bij den P.T.T.-dienst Bilderdijkstraat 76 II, Amsterdam (W.).

Met Pensioen

J. A. Ziesel, wnd. hoofdambtenaar voor de Volkslectuur en aanverwante aangelegenheden, p.a. Ned. Handelmij., Amsterdam; A. D. Baert, leeraar H.B.S., te Bandoeng, Valkenboschkade 641, Den Haag; O. D. A. Souman, bosch-architect 1e kl., Zijdeweg 37, Wassenaar; mej. J. H. Allan, administratief ambtenaar met den titel van adj.-ref. bij den dienst v.d. Mijnbouw, p.a. Ned. Handelmij., Den Haag; mej. W. E. M. Meulemans, mulo-onderwijzeres te Makassar, Kon. Wilhelminalaan 78, Voorburg; W. C. van Gessel, ref. 1e kl. b.h. hoofdbestuur van den P.T.T.-dienst, p.a. Ned. Handelmij., Den Haag; H. H. de Vogel, ambt. 3e kl. b.d. dienst der In- en Uitvoerr. en Acc., Noorder Amstellaan 284, Amsterdam.

WEST-INDISCHE AMBTENAREN MET VERLOF:

J. F. Haagen, insp. der bel. in Curaçao, Acaciastraat 83, Den Haag; H. J. A. Schreuder, inspect. v.h. onderwijs, in Curaçao, Java-12, Nijmegen.

WEST-INDISCHE AMBTENAREN MET PENSIOEN.

Ds. S. A. Baljon, predikant bij de Evangelisch Luthersche gem. te Paramaribo, Huize Dorrepaal, Voorburg (Z.-H.).

Mutatiestaat van 5 tot 12 Juli '33

R. I. P.

Jacob J. Vis, Amsterdam, Plantage, Middenlaan 11.

Adresveranderingen:

Mevrouw de Weduwe W. S. Hoorweg—Schweinsberg, van: Den Haag, Roelofsstraat 133, naar: Baarn, Middenlaan 7. (Afdeeling 't Gooi).
Mr. C. van Gorkum, Advocaat en Procureur, van: Breda, Wilhelminasingel 29, naar: Den Haag, Ieplaan 69.
Mr. K. J. van Erpecum, Lid v. h. Hof van Justitie, van: Paramaribo naar: Den Haag, Van Aerssenstraat.
S. W. A. Eschauzier, Den Haag, van: Mesdagstraat 11 naar: Plaats 13.
W. H. de la Fuente, Semi-Arts, Den Haag, van: Daendelsstraat 58 naar: Pieter Bothstraat 25.
Dr. W. F. R. Essed, van: Den Haag, van Hoornbeekstraat 32, naar: Soerabaja, p.a. Gewestelijk Laboratorium.
Ch. Monod de Froideville, Ass.-Resident, van: Den Haag, Van Beuningenstraat 37, naar: Boeton (Celebes).
Mevrouw A. Voorthuis—Boilee, van: Batavia, Timorweg 5, naar: Den Haag, Willem de Zwijgerlaan 1.
J. C. Borgen, thans: Kapitein Inf. te Malang.

Van onze Adverteerders

SEINPOST.

SPECIALE VACANTIE-VOORSTELLINGEN.

In De Seinpost te Scheveningen zal van 15—20 Juli a.s. als bijzondere attractie Antoinette van Dijk, iederen middag 2.30 uur, optreden voor de kinderen.

Het programma is als volgt:
Liedjes met en door de kinderen in
Petemoei's toovertuin.

Muzikale schets en dans, met medewerking van Bertie de Levie en leerlinge.

Als film zal worden vertoond het aardige sprookje: *De Zonneprins.*

Verder verwijzen wij naar de in dit blad voorkomende annonce.

Voor Periodieken

Firma W. Gaade - Delft

Voetonderzoek
Afdoende behandeling van alle voet- — ongemakken —
Maat- en Orthopaedisch schoenwerk
— Steunzolen naar gipsmodel —
Pedicure Fa M. Sipkes
J. C. Hollants
Westeinde 174-174a, Den Haag. Tel. 331442
Gratis voetonderzoek en advies
Het aanbevolen adres door H.H. Doktoren
HET adres voor gemakschoenen 5409

Dit handelsmerk
WETTIG GEDEPONEERD HANDELSMERK
garandeert kwaliteit
GRATIS DOOR NEDERLAND
Reizen onze 5 ponds Pakketten Prima Gemeleerde
INDISCHE THEE
Want zij worden franco toegezonden 5280
Prijzen per pond: ƒ 1.20 tot ƒ 1.80
Vraagt monsters bij:
Producten Detailhandel „HARAV"
VOORBURG
Broekslootkade 3
Telefoon 771772

G. P. I. C.
Gemengde Personeel Inkoop Centrale
verkoopt Meubelen, Haarden, Tafelzilver en Stofzuigers. Alles merkartikelen.
Leden van Oost en West 20% korting.
Bezoekt onze Showrooms
C. P. Thielestraat 24, Rotterdam
5403

J. H. STRIK & ZOON
Paviljoensgracht 16 — Den Haag
Telefoon 113252 Giro 156429
Handel in 5396
WILD en GEVOGELTE
Alle bestellingen worden ten spoedigste uitgevoerd
Thuisbezorging zonder prijsverhooging

Van der Linden's Woontechniek
Voor 't gedistingeerde Interieur
Meubelmakerij Behangerij Stoffeerderij Verhuizingen
VAN DER LINDEN
J. S. Bachstraat 51 — Utrecht
5162 Fabriek OUDENRIJN 38. Tel. 14819
Vertegenwoordigers overal te ontbieden

WESSELING & Co.
Accountancy en Belastingzaken 5635
Leiden — St. Aagtenstraat
(h. Steenstraat) Telefoon 2092